



FYLKESMANNEN I OSLO OG AKERSHUS
MILJØVERNDELINGEN

Oppstart av verneplanarbeid etter markalovens § 11

Informasjon om verneprosessen



April 2012

Innhold

1. Bakgrunn for verneplanarbeidet	2
2. Formålet med vern	2
3. Aktuelle verneformer og følger av vern	3
Vern av skog etter markaloven	3
Frivillig vern av skog etter naturmangfoldloven	3
Konsekvenser for grunneier	4
Omfang av verneprosessen	4
4. Organisering av arbeidet og framdriftsplan	4
Anmodning om medvirkning og innspill	4
Fremgangsmåte for å fremsette tilbud om frivillig vern	5
Forventet fremdriftsplan	5
Utarbeiding av verneforslag	5
Lokal og sentral høring	6
Tilråding til Miljøverndepartementet	6
5. Erstatning	6
6. Områdebeskrivelser	7
Blåfjell • Asker og Røyken kommuner • 2888 dekar kartlagt	8
Branntjernhøgda • Lunner kommune • 1597 dekar kartlagt	9
Garlaushøgda • Bærum kommune • 436 dekar kartlagt	10
Glitrelia • Nittedal kommune • 373 dekar kartlagt	11
Haklomana • Oslo kommune • 647 dekar kartlagt	12
Hauktjern • Oslo kommune • 3640 dekar kartlagt	13
Hvalpåsen • Hole kommuner • 677 dekar kartlagt	14
Godbekken • Oslo kommune • 603 dekar kartlagt	15
Karlishaug • Nittedal kommune • 1873 dekar kartlagt	16
Kjerringkollen - Nibbitjern • Ringerike kommune • 3896 dekar kartlagt	17
Kobberhaugen og Glåmene • Oslo kommune • 1527 dekar kartlagt	18
Langtjernbrenna • Ringerike kommune • 425 dekar kartlagt	19
Langvassbrenna • Jevnaker kommune • 3276 dekar kartlagt	20
Lillomarka • Oslo og Nittedal kommuner • 3195 dekar kartlagt	21
Prekestolen – Djupdalen • Nittedal og Gjerdrum kommuner • 310 dekar kartlagt	22
Ringiåsen • Bærum kommune • 516 dekar kartlagt	23
Rudskampen • Nannestad kommune • 1479 dekar kartlagt	24
Skjennungen • Oslo kommune • 841 dekar kartlagt	25
Skjettenkollen • Lørenskog og Skedsmo kommuner • 266 dekar kartlagt	26
Slottet • Ringerike og Oslo kommuner • 426 dekar kartlagt	27
Snellingsrøysa • Nannestad og Lunner kommune • 1074 dekar kartlagt	28
Soterudleiken • Hole kommune • 1135 dekar kartlagt	29
Sør for Spålen-Katnosa • Ringerike og Lunner kommune • 4318 dekar kartlagt	30
Spålsberget • Ringerike kommune • 843 dekar kartlagt	31
Svartdalen – Spinneren - Dølerud • Oslo kommune • 3118 dekar kartlagt	32
Søttjernberga • Ringerike kommune • 2388 dekar kartlagt	33
Tjæregravshøgda • Bærum kommune • 486 dekar kartlagt	34
Vindernhøgda • Oslo kommune • 456 dekar kartlagt	35
7. Merknader til områder som faller ut av prosessen	36
8. Kontaktpersoner	36

1. Bakgrunn for verneplanarbeidet

Lov om naturområder i Oslo og nærliggende kommuner (markaloven) ble vedtatt av Stortinget i 2009 for å sikre en helhetlig forvaltning av Marka. Fylkesmannen i Oslo og Akershus er gitt en direktoratsfunksjon gjennom markaloven for å ha en samlet forvaltning av hele Marka, selv om store deler av Marka ligger Buskerud, Oppland og Østfold.

I markaloven vedtok Stortinget en egen lovhjemmel for vern av særskilt viktige friluftsområder, § 11:

Kongen kan verne som friluftslivsområde områder som på grunn av naturopplevelsesverdier har særskilte kvaliteter for friluftslivet. Det kan fastsettes nærmere bestemmelser om området, herunder bestemmelser om skjøtsel og bruk.

Departementet kan verne områder midlertidig for å forhindre skade på verneverdier. Det kan fastsettes nærmere bestemmelser om området, herunder bestemmelser om skjøtsel og bruk.

Naturvernlovens¹ bestemmelser om saksbehandling i kapittel VI gjelder for opprettelse av friluftslivsområder.

Det kan ikke iverksettes tiltak i friluftslivsområde som vesentlig kan endre områdets verdi som friluftslivsområde. Departementet avgjør i tvilstilfelle om et tiltak kan endre områdets verdi vesentlig som friluftslivsområde.

Økonomisk tap som følge av vedtak etter denne paragraf kan i samsvar med alminnelige rettsgrunnsetninger kreves erstattet av staten. Med mindre annet er avtalt, avgjøres spørsmålet ved rettslig skjønn etter begjæring av en av partene innen ett år etter at vedtaket er kunngjort. Departementet kan forlenge fristen. Reglene i domstolloven og tvisteloven gjelder så langt de passer.

¹ Lov 19 juni 1970 nr. 63 (opphevet), se nå lov 19 juni 2009 nr. 100 §§ 41 til 43 (naturmangfoldloven).

På oppdrag fra Miljøverndepartementet startet Fylkesmannen i Oslo og Akershus våren 2011 arbeidet med vern av aktuelle friluftsområder etter markaloven § 11. I vårt brev til aktuelle grunneiere datert 20. juni 2011 gjorde vi kjent de føringer som gjelder for arbeidet og informerte samtidig om at registrering av friluft- og naturverdier i 32 utvalgte områder ville foregå sommer og høst 2011.

Vurdering og verdisetting av de 32 områdene i Marka er nå klar og resultatene foreligger i en omfattende rapport (*Sweco AS rapport nr 1-2012*) som i helhet ligger på nettsidene til Fylkesmannen. Man kan også ta kontakt med Fylkesmannen for å få hele rapporten tilsendt i papirformat.

Alle rapporter, kart og dokumenter som er relevant i denne prosessen er også lagt ut på eget nettsted; www.fmoa.no/markavern.

2. Formålet med vern

Formålet med vernet er å sikre områder i Marka som har høy verdi for friluftsliv og naturopplevelse. I forarbeidene til markaloven (Ot.prp. nr. 23, 2008-2009) står det relativt detaljert beskrevet hvilke verdier man søker å ta vare på (sitert direkte):

”Følgende kriterier skal legges til grunn ved vurderingen av om et område skal vernes etter § 11: For det første skal det legges vekt på områdets preg av å være urørt og naturlig. I denne forbindelse må det kartlegges hvilke inngrep som finnes i området, herunder hogstinngrep, bebyggelse, bilveger og kraftlinjer. Videre må man vektlegge områdets særpreg. Det vil måtte legges vekt på om området avviker fra omgivelsene og framstår som «spennende og trolsk». Av betydning vil være områdets preg av å være vilt, ved at det for eksempel er store sprang i topografien, ville juv og revner, markerte former i terrenget, markante trær m.v. Det skal videre legges vekt på områdets variasjon, mangfold og kompleksitet, herunder vekslingen mellom skogrommenes størrelse og form. Det skal legges vekt på vekslingen mellom bratt og flatt terreng, mellom trær og undervegetasjon, lune og forblåste steder, tett skog og utsiktspunkter, variasjon mellom sluttet gammelskog og naturlige åpne områder og variasjon i trærnes alder mv. Det skal videre legges vekt på naturlige landskapsrom uten forstyrrende inngrep. For vurderingen vil det også være viktig å kartlegge forekomsten av store og små landskapsrom av ulike slag,

for eksempel naturlige åpninger i skogen, myrer og vann og vassdrag, landskapsrom mellom åser og topper. Også menneskeskapt åpninger i skogen, som setervoller og plasser vil måtte vektlegges. Av betydning for vurderingen vil også være områdets forekomst av vann, bekker og myrer. Videre må det legges vekt på områdets stillhet og fravær av støy.

I forbindelse med kartlegging og dokumentasjon av områdene bør det i tillegg også innhentes informasjon om hvordan og i hvilket omfang området brukes av befolkningen, om det er en naturlig sammenheng med andre områder og om det ligger i tilknytning til naturlige utfartssteder som etablerte turhytter mv. Områdets naturopplevelsesverdi som beskrevet ovenfor, herunder blant annet faktisk bruk og tilgjengelighet, vil danne grunnlaget for om et område skal vernes etter § 11.

Det vil være summen av verdier for enkeltkriteriene som må legges til grunn for vurderingen av et konkret områdes verneverdi etter § 11. Det kan derfor godt tenkes at betydelige arealer i Marka kan slå ut på ett eller et par av disse kriteriene uten at dette gir grunnlag for vern etter § 11. Områder som kan kvalifisere for særskilt vern vil som regel oppfylle et stort antall av kriteriene ovenfor og dermed få en høy totalvurdering.”

I utgangspunktet er dette verdier som er truet av alminnelig bestandsskogbruk og derfor har behov for et særskilt vern. Det er et ønske fra Stortinget at slike områder skal bevares for fremtiden. Norsk institutt for naturforskning utarbeidet i 2011 et kunnskapsgrunnlag, kriterier og registreringsmetode for særskilt vern av friluftsområder i Oslomarka etter markaloven § 11 (NINA Rapport 664). Denne metoden har Sweco brukt i kartleggingen av friluftsverdiene i områdene. Sweco har i tillegg kartlagt naturverdier i alle områdene etter egen mal fra Direktoratet for naturforvaltning. Fylkesmannen har brukt disse resultatene i utvelgelsen av områdene som nå inngår i verneprosessen, og disse vil også ligge til grunn i den videre prosessen.

3. Aktuelle verneformer og følger av vern

Vern av skog etter markaloven

Områdene som Fylkesmannen nå har meldt oppstart for er blant de 174 forslagene som Fylkesmannen mottok fra organisasjoner, kommuner og andre våren 2011. Fylkesmannen valgte ut 32 av disse områdene som ble videre utredet både med tanke på vern etter § 11, og også for mulig frivillig vern som naturreservat etter naturmangfoldlovens § 37. Områdene ble valgt ut med bakgrunn i blant annet grad av urørthet og andel av gammelskog innenfor områdene – noe som er angitt som viktige kriterier for vern i markalovens forarbeider. I tillegg ble det tatt hensyn til variasjon slik at utvalget inkluderer større og mindre områder, områder som både er lett tilgjengelige og mer fjerntliggende, samt at alle markaregionene er representert.

De 28 områdene man nå tar inn i en formell verneprosess, er valgt ut med bakgrunn i hvilken verdi de har fått på friluftsliv og opplevelse der hovedfokus ligger i det vesentligste på verdisetting av skogelementer og landskapselementer (se Sweco-rapporten og kartleggingsmetoden). Dette fanger på en hensiktsmessig måte opp føringene fra markalovens forarbeider som sier at områdene skal ha en stor grad av urørthet og ha en større andel av gammelskog innenfor områdene. I tillegg er det tatt hensyn til variasjon slik at utvalget inkluderer større og mindre områder, områder som både er lett tilgjengelige og andre mer fjerntliggende, områdenes faktiske bruk, samt at alle markaregionene er representert.

Frivillig vern av skog etter naturmangfoldloven

Da en stor del av områdene i tillegg har høye naturverdier vil også en verneprosess etter naturmangfoldloven § 37 bli vurdert med utgangspunkt i eventuelle tilbud fra private grunneiere om ”frivillig vern”. Områdenes naturverdier er kartlagt og verdisatt med tanke på eventuelt vern som naturreservat etter naturmangfoldloven § 37. Områder som har regional og nasjonal verneverdi (** og

*** stjerner) vil være aktuelle for vern som naturreservat. Dette er nærmere angitt under områdebeskrivelsene. Områdene må tilbys for vern fra private grunneiere til staten og følger da en såkalt frivillig vern-prosess. Fordelen for grunneier ved å tilby frivillig vern av skog i denne prosessen vil være at erstatning avtales før vernevedtak, og at man gjennom en grunneierrepresentant fra skognæringen får muligheten til å forhandle med staten om grenser og vilkår for vern. Samtidig har naturmangfoldloven bedre erstatningshjempler for grunneier enn det som ligger i markaloven, se kap. 5. Fylkesmannen vil likevel presisere at dersom man ikke oppnår enighet om vern som naturreservat etter naturmangfoldloven, vil disse områdene likevel kunne vernes etter markalovens § 11 gjennom en myndighetsstyrt verneprosess.

Konsekvenser for grunneier

Et vern som friluftsområde etter markaloven eller naturreservat etter naturmangfoldloven vil føre til en rådighetsinnskrenkning for grunneier. Dette betyr at grunneier beholder eiendomsretten, men får restriksjoner på hva som kan gjøres i området. Hva som er tillatt i området vil reguleres av verneforskriften. Man kan ikke foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. I praksis vil dette bety at det ikke er mulig å drive ordinært skogbruk på det vernet arealet. Grunneier beholder jakt-, fangst- og fiskerettigheter, veirett, beiterett med mer. Vern av friluftsområder etter markaloven vil trolig ha få restriksjoner på bruk til friluftsmål, men dette vil avklares gjennom verneprosessen. Verneforskriften kan også åpne for skjøtselstiltak og generelle og spesifisert unntaksbestemmelser for de forskjellige områdene. Det er vanligvis Fylkesmannen som forvalter områder som er vernet av staten.

Omfang av verneprosessen

Fylkesmannen melder nå oppstart av verneprosess på 28 av de 32 kartlagte områdene. Gjennom verneprosessen vil Fylkesmannen komme frem til hvor store areal man tilrår blir vernet. Det er Miljøverndepartementet, og til slutt Kongen i Statsråd som avgjør hvilke områder som skal vernes. Det er mulig at arealer og/eller områder kan falle ut av prosessen underveis hvis verneprosessen avdekker forhold som gjør at arealene ikke er egnet for vern.

4. Organisering av arbeidet og framdriftsplan

Fylkesmannen i Oslo og Akershus vil ha hovedansvaret for verneprosessen etter § 11 i markaloven. For vern gjennom § 37 i naturmangfoldloven vil Fylkesmannen i Oslo og Akershus ha en koordinerende rolle, men for områder som ligger i Buskerud og Oppland, vil likevel de respektive fylkesmannsembetene være ansvarlige/medvirkende i de områdevis prosessene. Hvordan arbeidet fordeles mellom fylkesmannsembetene avgjøres etter at eventuelle tilbud om frivillig vern er kommet fra grunneierne (juni 2012).

Anmodning om medvirkning og innspill

Under hele prosessen legges det opp til en bred medvirkning fra kommuner, grunneiere/rettighetshavere, lokale lag og foreninger og offentlige etater. Det ble i starten av mars 2012 arrangert åpne informasjonsmøter på tre steder med berørte grunneiere og andre særskilte interesser. Her ble resultat fra kartleggingen lagt frem og det ble gitt informasjon om prosessen videre. Senere vil vi holde egne møter om de konkrete områdene. Fylkesmannen vil ta kontakt med den enkelte grunneier og avtale dette spesielt. Vi tar også sikte på å avholde befaringer i foreslåtte områder etter behov, og hvor grunneierne i felten kan fremlegge sine syn på eksempelvis grenseforslag, utfordringer knyttet til vern, navn på området med mer. Videre vil det være noe kommunikasjon per brev direkte til berørte parter, samt bruk av informasjon som gjøres tilgjengelig på internett og formelle høringer.

Fylkesmannen ønsker innspill på friluftsverdier, naturverdier, brukerinteresser med mer. Kontaktinfo til fylkesmennene i Oslo og Akershus, Buskerud og Oppland finner du bakerst i dette heftet.

Fremgangsmåte for å fremsette tilbud om frivillig vern

Private skogeiere som ønsker å tilby skog for frivillig vern må sende inn et skriftlig tilbud til Fylkesmannen i Oslo og Akershus. Tilbudet må omfatte kartfesting av området, hvilke grunneiere som står bak tilbudet og eventuelle vilkår for tilbudet. Norges skogeierforbund og lokale skogeierforeninger kan hjelpe til med å veilede grunneierne og formidle tilbudet til staten. Fylkesmannen kan også veilede grunneier, men vi anbefaler grunneier å fremsette tilbud gjennom skogeiersamvirket. Ta gjerne kontakt med Fylkesmannen ved behov. Skogeierforbundet og Norskog bes om å samordne der det er aktuelt. Skogeierforeningene bør samordne grunneierne i de ulike områdene slik at et samlet tilbud kan sendes inn. I denne prosessen er Fylkesmannen interessert i de områdene som det nå er meldt oppstart på, men ønsker grunneier å tilby areal utover dette står grunneier fritt til å gjøre dette som i øvrige frivillig vern-prosesser.

Vi ber om tilbud om frivillig vern av skog etter naturmangfoldloven i denne prosessen innen 25. juni 2012. Områder det ikke mottas tilbud på vil følge verneprosessen iht. markalovens bestemmelser.

For områder som skal vernes etter naturmangfoldloven vil Fylkesmannen vurdere de enkelte områdene og deres verneverdi i samarbeid med Direktoratet for naturforvaltning (DN). Dersom staten aksepterer tilbudet, starter deretter forhandling mellom representanter for staten og grunneier for å bli enige om avgrensning, verneforskrift og erstatning. Blir det enighet mellom partene, inngås avtale om frivillig vern. Denne avtalen skal godkjennes av DN. Staten dekker nødvendige utgifter til juridisk og teknisk bistand.

I denne verneprosessen er det nå meldt oppstart for de aktuelle områdene. Neste steg i arbeidet vil være utarbeidelse og høring av verneforslag, jmfør beskrivelsen under.

Forventet fremdriftsplan

Tabellen viser forventet fremdriftsplan på verneprosessen i grove trekk.

<i>Frist for innsending av tilbud fra private grunneier om frivillig vern etter naturmangfoldloven</i>	<i>25. juni 2012</i>
<i>Egne områdevisse møter og befaringer med grunneierne. Forhandling om eventuelle avtaler om frivillig vern</i>	<i>Sommer og høst 2012</i>
<i>Utarbeidelse av verneforslag med forslag til grenser og forskrifter</i>	<i>Sommer og høst 2012</i>
<i>Høring av verneforslag</i>	<i>Januar 2013</i>
<i>Oversendelse av Fylkesmannens tilrådning til Miljøverndepartementet/Direktoratet for naturforvaltning.</i>	<i>April 2013</i>
<i>Vern av områder av Kongen i Statsråd</i>	<i>Sommer 2013</i>

Utarbeidning av verneforslag

Innspillene som Fylkesmannen får etter varsel om oppstart og gjennom tilbakemeldinger fra møter og befaringer, vil vurderes ved utarbeidelse av verneforslag. Verneforslagene vil inneholde kart som viser forslag til grenser av områdene, samt forslag til verneforskrifter. Verneforskriftene vil si hva som er tillatt og ikke i områdene. Dette vil avhenge av verneform (markaloven/naturmangfoldloven) og områdevisse hensyn. Avgrensningen og verneforskriften vil bli diskutert sammen med grunneiere og

andre interessert gjennom verneprosessen, og Fylkesmannen ønsker en bred medvirkning. De områdevis kartene i denne oppstartsmeldingen viser grove grenser for de enkelte områdene slik at man kan bli enige om en best mulig avgrensning underveis i prosessen, men utgangspunktet for vern er de arealene som er kartlagt av Sweco.

Lokal og sentral høring

Når Fylkesmannen har et endelig forslag til grenser og forskrifter for de respektive områdene, sendes dette på lokal og sentral høring etter reglene i lov av 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 37, jmfør § 43 i naturmangfoldloven. Høringsforslaget skal beskrive området som forslaget omfatter, herunder verneformål og verneverdier, avgrensning av området og andre verdier enn friluft- eller naturverdier, samt de følgene forslaget antas å få.

Det gis en frist på minst to måneder for uttalelse til høringene.

Tilråding til Miljøverndepartementet

Når Fylkesmannen har hatt verneforslagene på lokal og sentral høring vil vi sammenstille høringssvarene og vurdere de forslag og innspill som er kommet. Videre vil Fylkesmannen utarbeide en tilråding til hva som skal vernes som sendes Miljøverndepartementet. Dette vil være Fylkesmannens forslag til avgrensning og bestemmelser for de forskjellige områdene. For områder som vernes etter naturmangfoldlovens § 37 som naturreservater sendes tilrådingen til Direktoratet for naturforvaltning som legger tilrådingen frem for Miljøverndepartementet med sine kommentarer.

5. Erstatning

Vedrørende erstatning for vern etter markaloven, vises det til markalovens § 11, femte ledd, som lyder som følger:

"Økonomisk tap som følge av vedtak etter denne paragraf kan i samsvar med alminnelige rettsgrunnsetninger kreves erstattet av staten. Med mindre annet er avtalt, avgjøres spørsmålet ved rettslig skjønn etter begjæring av en av partene innen ett år etter at vedtaket er kunngjort. Departementet kan forlenge fristen. Reglene i domstolloven og tvisteloven gjelder så langt de passer."

I utgangspunktet er terskelen høy for at det gis erstatning etter alminnelige rettsgrunnsetninger. I spesielle tilfeller kan likevel grunneier ha krav på erstatning, men dette må vurderes konkret for hvert enkelt område. Også for disse områdene vil det bli lagt opp til omfattende dialog og medvirkning fra grunneier i prosessen. Dersom staten og grunneier ikke blir enige avgjøres spørsmålet om erstatning ved rettslig skjønn etter vernevedtak. Vi viser for øvrig til eget brev fra miljøvernministeren til skogeierorganisasjonene, vedlagt oppstarts brevet.

For de områdene som det er ønskelig å verne etter naturmangfoldlovens § 37 (store naturverdier), vil partene (staten og representant for de private grunneierne) forhandle for å inngå avtale om frivillig vern. Forhandlingene bygger på forslag til avgrensning av områdene, forslag til verneforskrift, og på tilgjengelige skogfaglige data. Blir det enighet om erstatning og øvrige vilkår, inngås avtale om frivillig vern. Avtalen skal godkjennes av Direktoratet for naturforvaltning.

Vern av områder som naturreservat erstattes etter naturmangfoldlovens § 50:

"En eier eller rettighetshaver i eiendom som helt eller delvis blir vernet som nasjonalpark, landskapsvernområde, naturreservat, biotopvernområde eller marint verneområde, har rett til erstatning fra staten for økonomisk tap når et vern medfører en vanskeliggjøring av igangværende bruk. For bruk som

trenger tillatelse fra offentlig myndighet, gjelder retten til erstatning bare hvis tillatelse er gitt før det er foretatt kunngjøring etter § 42. Når vilkårene etter første ledd er oppfylt, fastsettes erstatningen for tap i igangværende bruk i samsvar med utmålingsreglene i lov av 6. april 1984 nr. 17 om vederlag ved oreigning av fast eiendom (ekspropriasjons-erstatningslova). Ved anvendelse av nevnte lov § 10 er det tidspunktet for vernevedtaket som skal legges til grunn.”

I praksis betyr dette at grunneier har krav på å få dekket sitt økonomiske tap for de rådgighetsinnskrenkningene vern av området som naturreservat medfører. I områder hvor de ikke lenger kan drives skogbruk vil grunneierens tap dermed erstattes av staten. Spørsmål om frivillig vern kan rettes til Norges Skogeierforbund, tlf: 23 00 07 50 og til fylkesmennene.

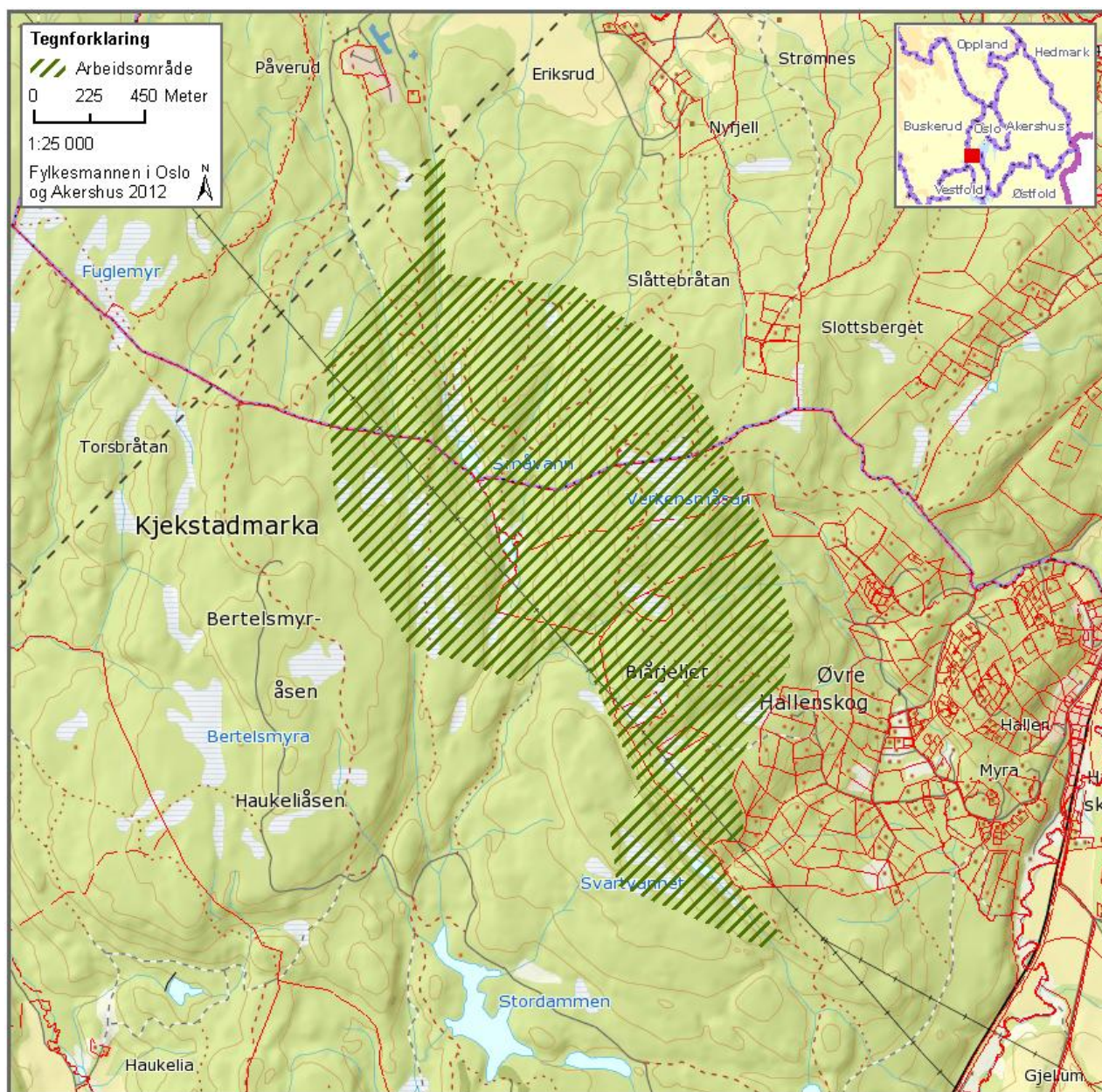
6. Områdebeskrivelser

Områdene som er kartlagt har blitt verdisatt etter friluft- og naturverdi, og også fått grundige beskrivelser. Tabellen under oppsummerer verdisetningen på de kartlagte områdene, og deretter omtales hvert område kort. Kart for hvert enkelt område viser arbeidsgrensene for verneprosessen. Friluftsverdiene er gitt for skogelementer, landskapselementer og opplevelsesdimensjoner, og områdene har blitt vurdert ut fra de konkrete verdiene som er gitt på skog, landskap og opplevelse. Se rapporten om kartleggingsrapporten fra NINA for mer informasjon om friluftsverdiene. Naturverdiene oppgis i med én (*), to (**), og tre (***) stjerner, der én stjerne er lokalt verdifulle områder, to stjerner er regionalt verdifulle områder og tre stjerner er nasjonalt verdifulle områder. Områdene i grått er ikke tatt med videre i prosessen.

Kommuner	Område	Mark	Areal(daa)	Naturverdi	Skog	Landskap	Opplevelse
Asker, Røyken	Blåfjell	Kjekstadmarka	2888	**	2,18	1,18	10
Bærum	Brunkollen, Øyervann	Bærumsmarka	539	**	2,24	2,00	11
Bærum	Garlaushøgda	Bærumsmarka	436	*** (**)	2,85	1,78	12
Bærum	Kolleputten, Aurevann	Bærumsmarka	761	*	1,73	1,03	10
Bærum	Ringsås	Vestmarka	516	*** (**)	4,05	1,00	9
Bærum	Tjæregrashøgda	Bærumsmarka	486	**	2,63	2,26	9
Oslo	Godbekken	Nordmarka	603	*	2,02	3,53	12
Oslo	Haklomana	Nordmarka	647	** (***)	3,76	1,76	9
Oslo	Hauktjern	Østmarka	3640	**	3,56	2,15	12
Oslo	Kobberhaugene og Glåmene	Nordmarka	1527	**	2,68	1,57	11
Oslo	Skjennungen	Nordmarka	841	** (*)	1,96	1,00	9
Oslo	Svartdalen, Spinnern, Dølerud	Østmarka	3118	**	2,76	1,85	13
Oslo	Vindernhøgda	Nordmarka	456	** (***)	3,38	1,04	12
Oslo, Nittedal	Lillomarka	Lillomarka	3195	**	2,21	1,66	13
Nittedal	Karlshaug	Nordmarka	1873	** (**)	2,23	0,91	8
Gjerdrum, Nittedal	Prekestolen, Djupedalen	Romeriksåsene	310	**	3,15	2,40	8
Nittedal	Glitreli	Romeriksåsene	373	**	2,71	1,91	9
Lørenskog, Skedsmo	Skjettenkollen	Skjettenmarka	266	*	3,33	2,43	10
Nannestad	Rudskampen	Romeriksåsene	1479	**	2,23	1,12	9
Nannestad	Skotjernfjell Øst	Romeriksåsene	1100	** (**)	1,54	0,94	8
Nannestad, Lunner	Snellingsrøysa	Romeriksåsene	1074	** (***)	3,09	1,06	10
Lunner	Branntjernhøgda	Nordmarka	1597	**	1,55	1,52	9
Lunner	Sølvjernshøgda	Romeriksåsene	599	***	2,19	0,62	4
Jevnaker	Langvassbrenna	Nordmarka	3276	**	2,98	1,65	10
Hole	Soterudleiken	Krokskogen	1135	*	2,27	1,06	8
Hole	Hvalpåsen	Krokskogen	677	***	4,04	2,40	10
Ringerike	Kjerringkollen-Nibbitjern	Krokskogen	3896	**	1,91	1,61	12
Ringerike	Langtjernbrenna	Krokskogen	425	**	3,75	1,45	10
Ringerike	Slottet	Krokskogen	426	**	2,83	0,94	5
Ringerike, Lunner	Spålen-Katnosa	Krokskogen	4318	** (***)	2,83	3,51	12
Ringerike	Spålsberget	Krokskogen	843	** (***)	2,31	1,64	8
Ringerike	Søttjernberga	Krokskogen	2388	**	2,59	1,55	9

Blåfjell • Asker og Røyken kommuner • 2888 dekar kartlagt

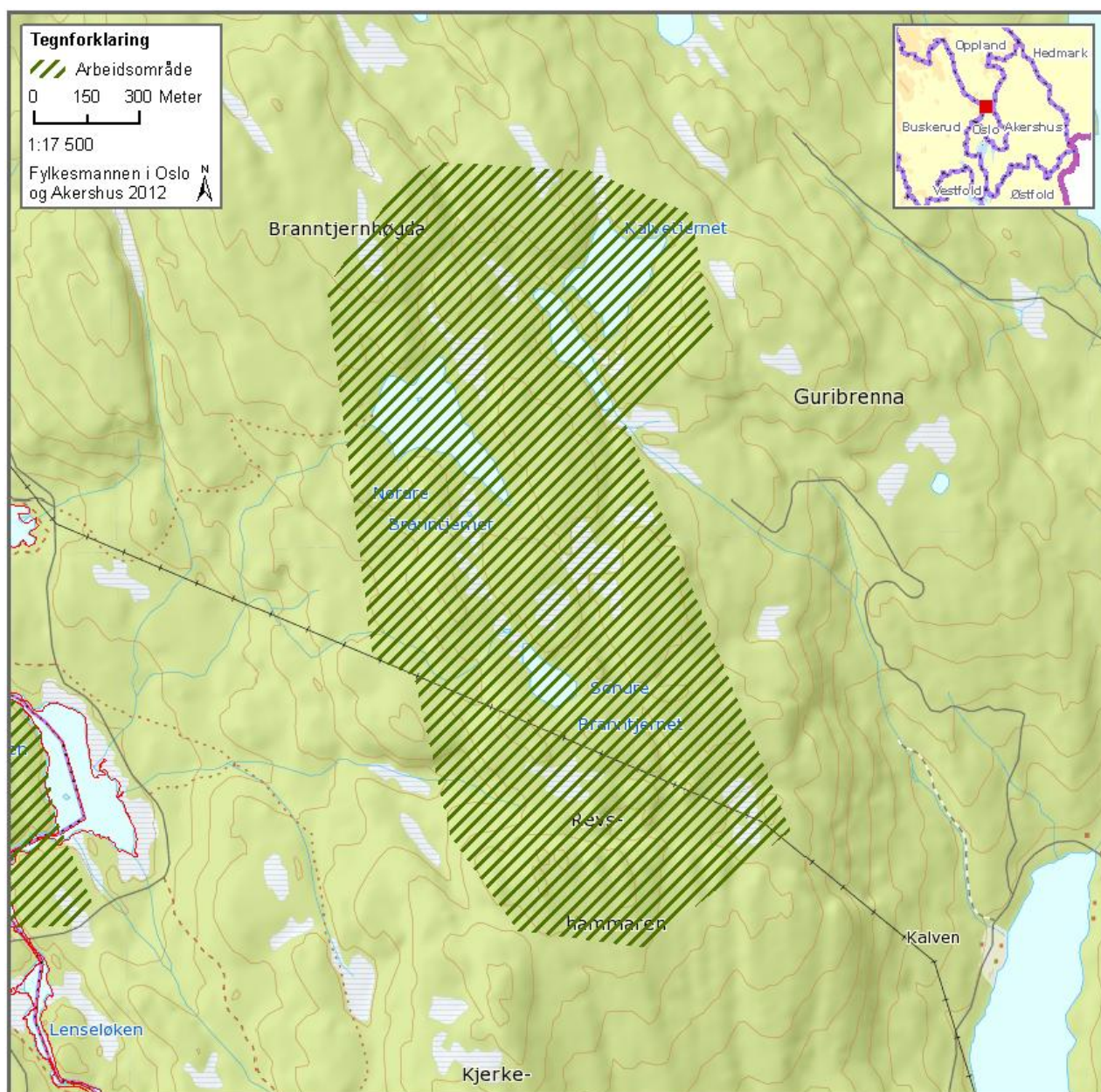
Området ligger i Kjekstadmarka sørvest i Asker kommune og nord i Røyken kommune. Nordenden av området er 1 km fra Dikemark sykehus, mens den sydligste delen er 4 km nord for Røyken kirke. Området består av et større åsparti med høyeste punkt ved Verkenmåsan på 360 moh.



Området har fått en forholdsvis lav friluftsverdi i forhold til områdene samlet sett og lokal til regional naturverdi (**). Store deler av området er høyereliggende og skrint, og dette kan ha gitt utslag på friluftslivsverdi etter kartleggingsmetoden. Beskrivelsen viser at området har store friluftskvaliteter og er mye brukt. Det meldes oppstart på området grunnet tilgjengelighet, faktisk bruk, geografisk plassering og størrelse. Det går en kraftledning gjennom området. Arealet er tilbudt for frivillig vern i forbindelse med det innledende arbeidet med verneprosessen. Området kan være aktuelt for frivillig vern som naturreservat etter naturmangfoldloven hvis dette tilbys fra grunneiere.

Branntjernhøgda • Lunner kommune • 1597 dekar kartlagt

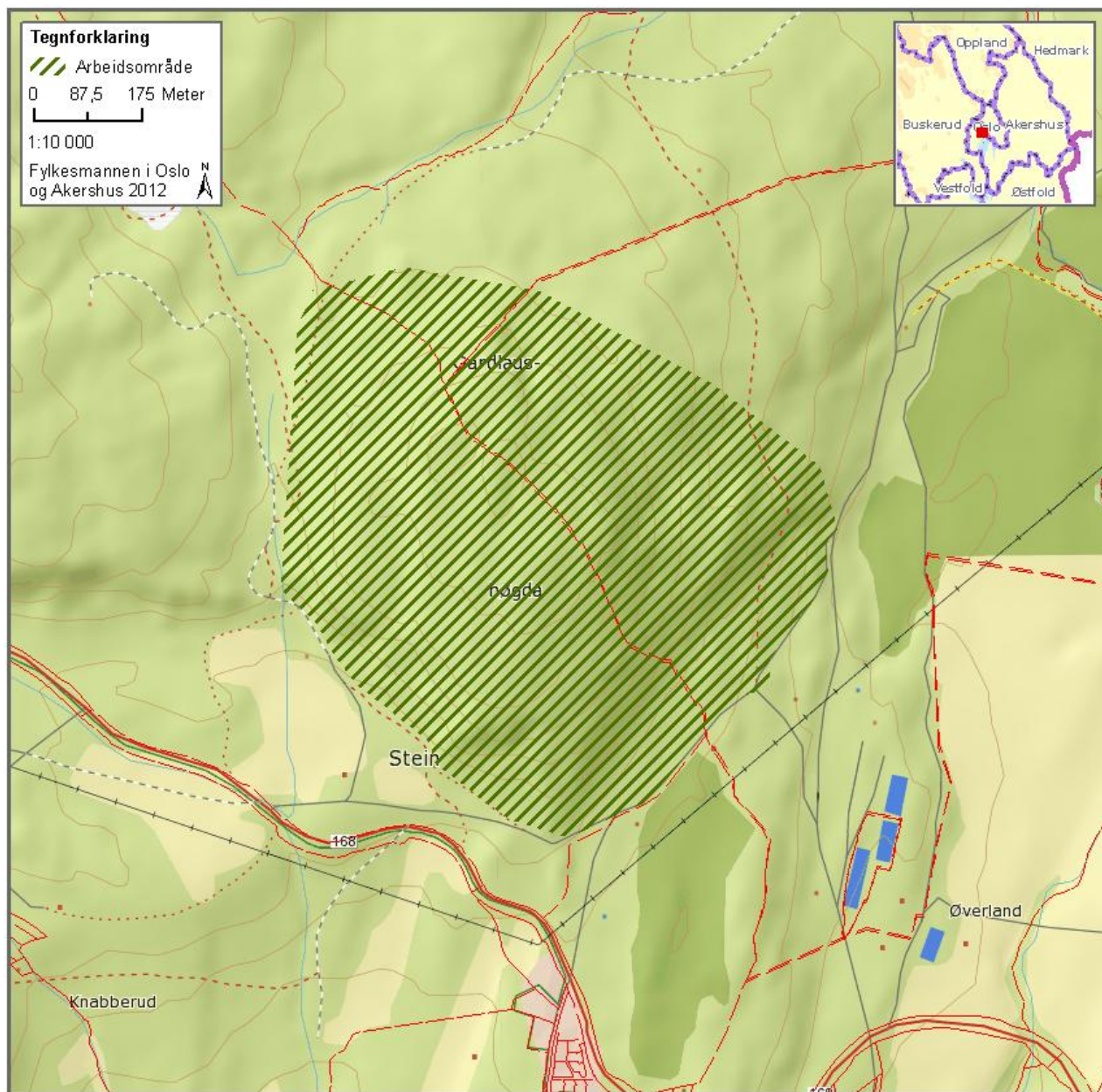
Lokaliteten ligger i nordøstre del av Nordmarka i Lunner kommune, 5 km vest for Stryken og 2 km øst for Katnosa. Branntjernhøgda ligger mellom Sandungskalven i øst og Katnosdmmen i vest og det høyeste partiet når opp i 633 moh. i nord og 620 moh. ved Revshammaren i sør. Fra ytterkantene av verneforslaget er det 2,5 km til Spålen-Katnosa naturreservat i vest. Området omfatter et sammenhengende høyereliggende skogsområde i nordøstre del av Nordmarka. Det har vekslende topografi med nordvendte slake lier i nord, og vestvendte, nokså bratte lier i sør, særlig i sørvest sør for Søndre Branntjern. Den nordlige delen av området har rolige landskapsformer med mindre daler, småkoller, flere større vann og mye myr.



Området har fått en forholdsvis lav friluftsverdi i forhold til områdene samlet sett, men en regional naturverdi (**). Området utgjør et lite tilgjengelig og lite tilrettelagt området, og representerer på denne måten en ettertraktet verdi for enkelte friluftslivsinteresser i denne sammenheng. Området er utvidet noe i øst. Områdets urørthet og stillhet teller positivt i forhold til kriteriene som er satt. Etter en samlet vurdering tas området derfor med videre. Det går en nedlagt kraftledningstrasé gjennom området hvor stolpene er fjernet. Området kan være aktuelt for frivillig vern som naturreservat etter naturmangfoldloven hvis dette tilbys fra grunneier.

Garlaushøgda • Bærum kommune • 436 dekar kartlagt

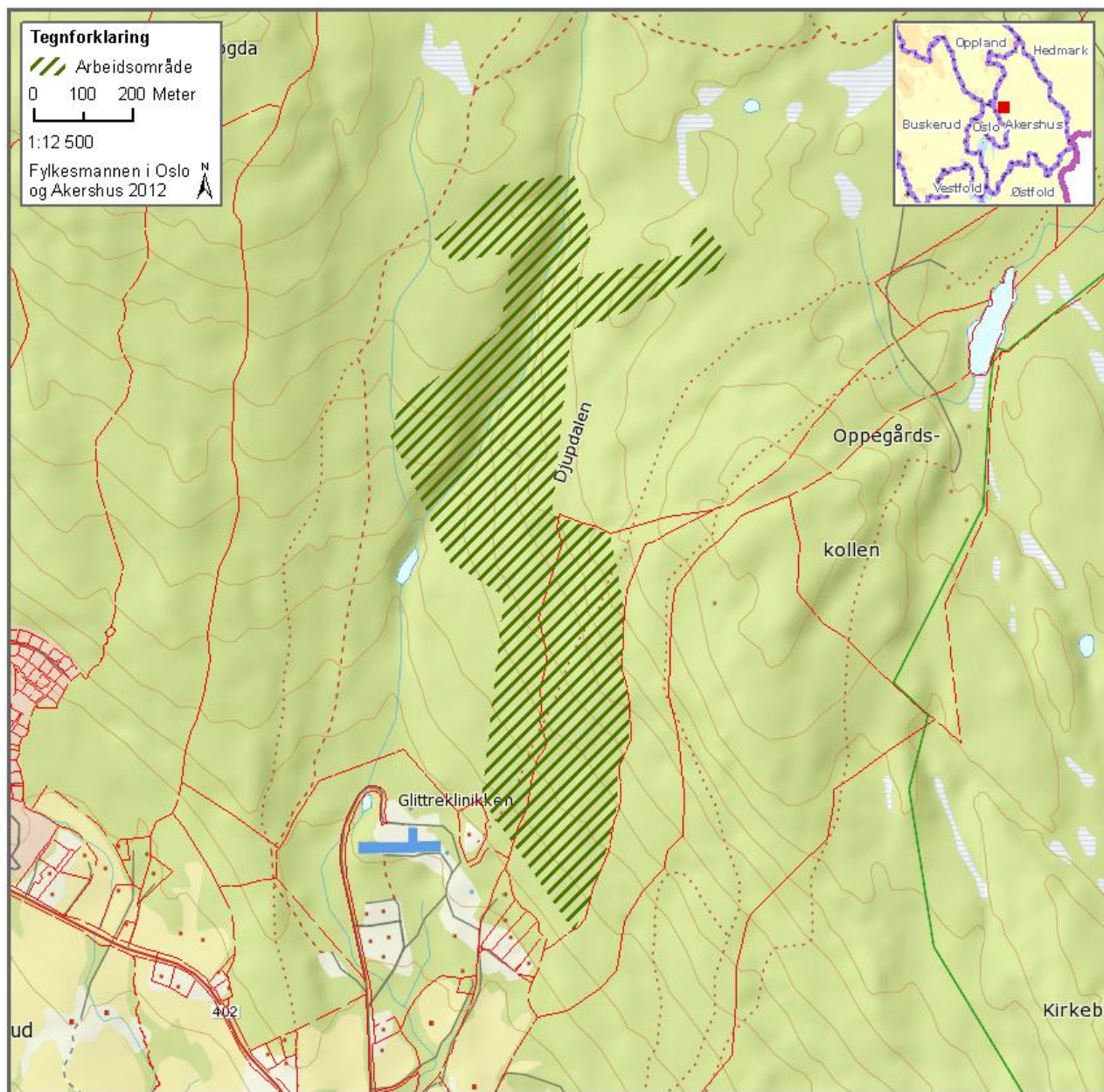
Området ligger helt sør i Bærumsmarka, øst for Steinshøgda og like nord for hovedveien mellom Øverland og Bærum verk. Det grenser til Ankerveien i sør og øst og Steinskogen gravlund i sørøst. Garlaushøgda er et høydeparti som går opp i 306 moh. Området er svært variert med mange vegetasjonstyper og treslag.



Området har svært høye naturverdier (***/**) og oppnår også god score etter friluftsverdiene. Det teller positivt at området er lett tilgjengelig med sykkel, kollektivtransport og har utfartsparkering like ved. Området er mye brukt, og det er et kjent utsiktpunkt. Noe støy fra Skytterkollen, samt trafikkstøy på sørsiden av området teller negativt i forhold til kriteriene som er satt for vern etter markaloven. I tillegg er området forholdsvis lite, men likevel et viktig nærfriluftsområde. Fylkesmannen ønsker tilbud fra grunneierne om frivillig vern som naturreservat etter naturmangfoldloven da området er nasjonalt verdifullt (**(**)).

Glitrelia • Nittedal kommune • 373 dekar kartlagt

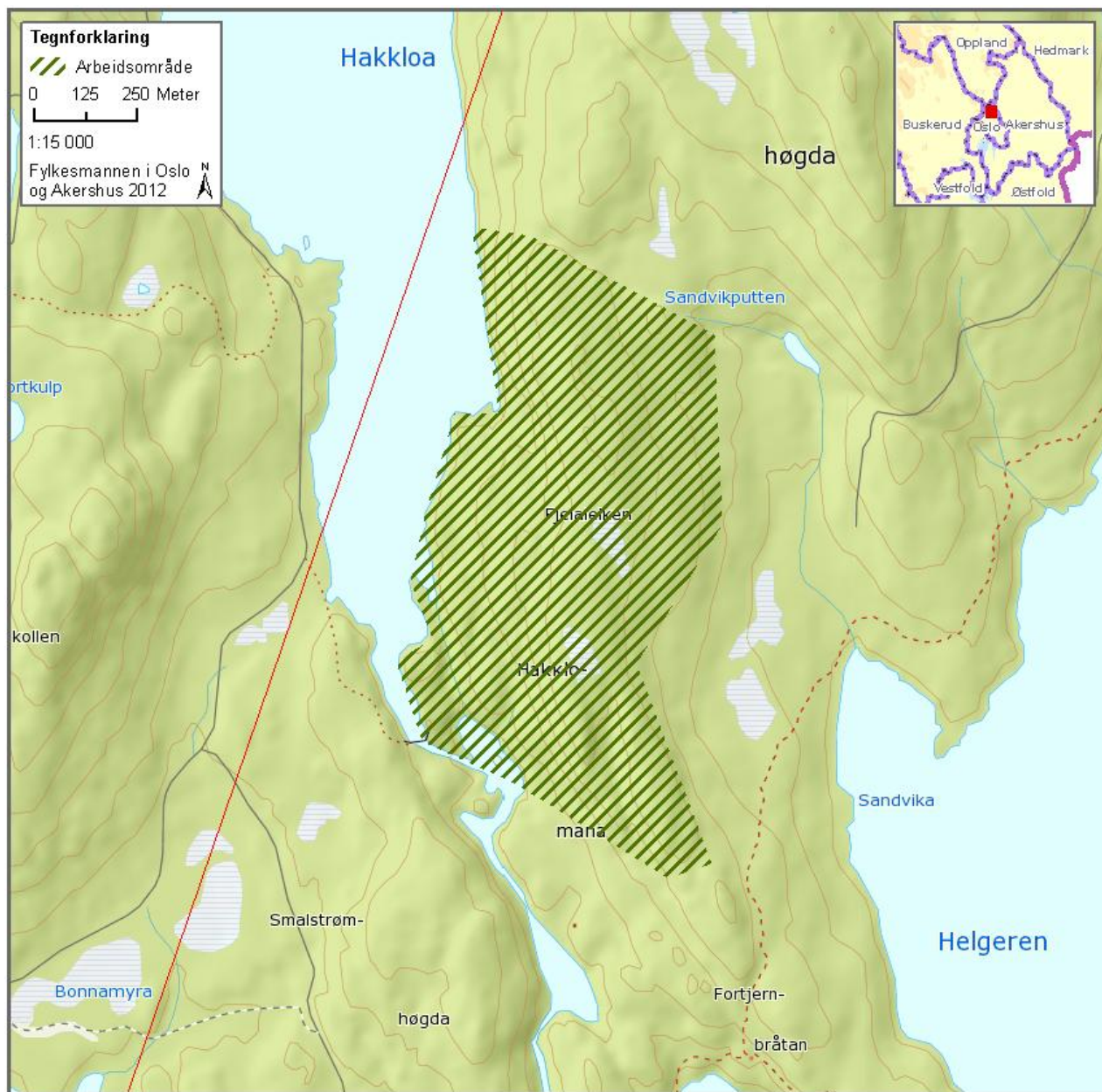
Forslaget omfatter en del av dalsiden øst for Hakadal kirke i Nittedal kommune. Området grenser i sør til Glitreklinikken og området går opp i 395 moh ved Oppegårdskollen i øst. Det foreslåtte området omfatter en dal (Djupdalen) med tilhørende vestvendt dalside. Om lag 700 meter øst for Glitrelia ligger Ravndalen naturreservat.



Området har til dels høye verdier, både på friluftsverdier og naturverdier (**). Glitrelia er lett tilgjengelig for store befolkningsgrupper, og det er flere mye brukte stier i området. Det er en offentlig utfartsparkering like nord for området. At området er lite trekker noe ned, men det er ansett å være et viktig nærområde. Potensialet for naturopplevelsen knyttet til skogverdiene og den gamle skogen vurderes som god all den tid området har svært god tilgjengelighet og tydelig er i utstrakt bruk. Området kan være aktuelt for frivillig vern som naturreservat etter naturmangfoldloven hvis dette tilbys fra grunneiere.

Haklomana • Oslo kommune • 647 dekar kartlagt

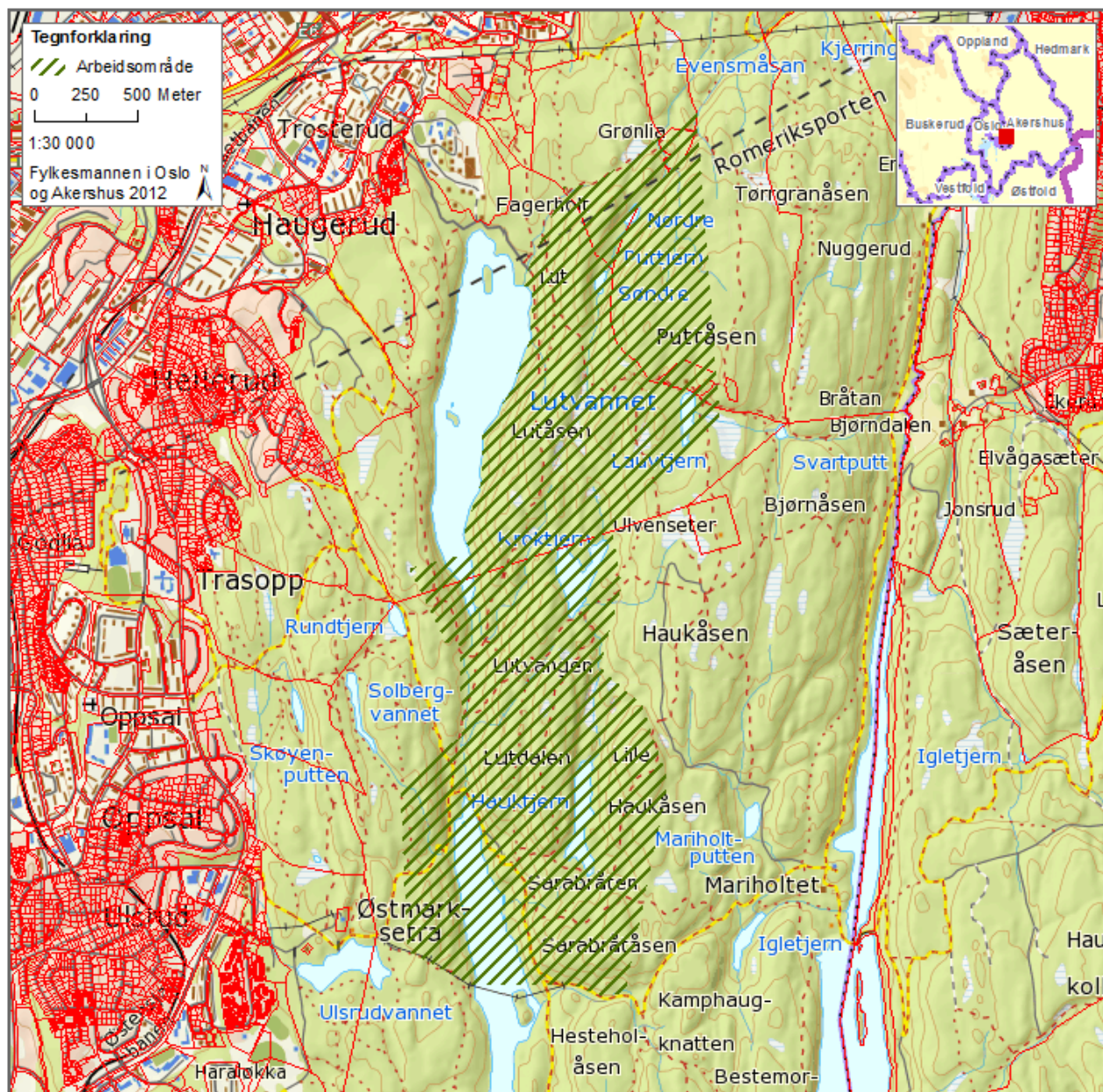
Området ligger på en ås mellom innsjøene Hakkloa i vest og Helgeren i øst. Det ligger 2 km nord for Kikutstua i nordøstre del av Oslo kommune. Området består av toppområdene Hakklomana, Fjelaleiken og Falkeberget, lisidene rundt, samt et småkupert parti langs Hakkloa mellom Hakklodammen og Lukasvika. Falkeberget er det høyeste punktet på 462 moh.



Området er gitt en god friluftsverdi etter kartleggingsmetoden. Beskrivelsen av området underbygger denne verdien, og skogen er gammel naturskog som er lite påvirket av hogst i nyere tid og er under naturlig dynamikk. Det er lite slitasje i området som tyder på forholdsvis lite bruk, men tilstøtende områder er forholdsvis mye brukt og tilgjengelig. Ellers går det ingen stier inn i verneforslaget og det må sies å være lite tilgjengelig med bratte dalsider mot Hakkloa. Området scorer svært høyt på naturverdier (**/**). Fylkesmannen ønsker tilbud fra grunneier om frivillig vern som naturreservat etter naturmangfoldloven da området er regionalt til nasjonalt verdifullt.

Hauktjern • Oslo kommune • 3640 dekar kartlagt

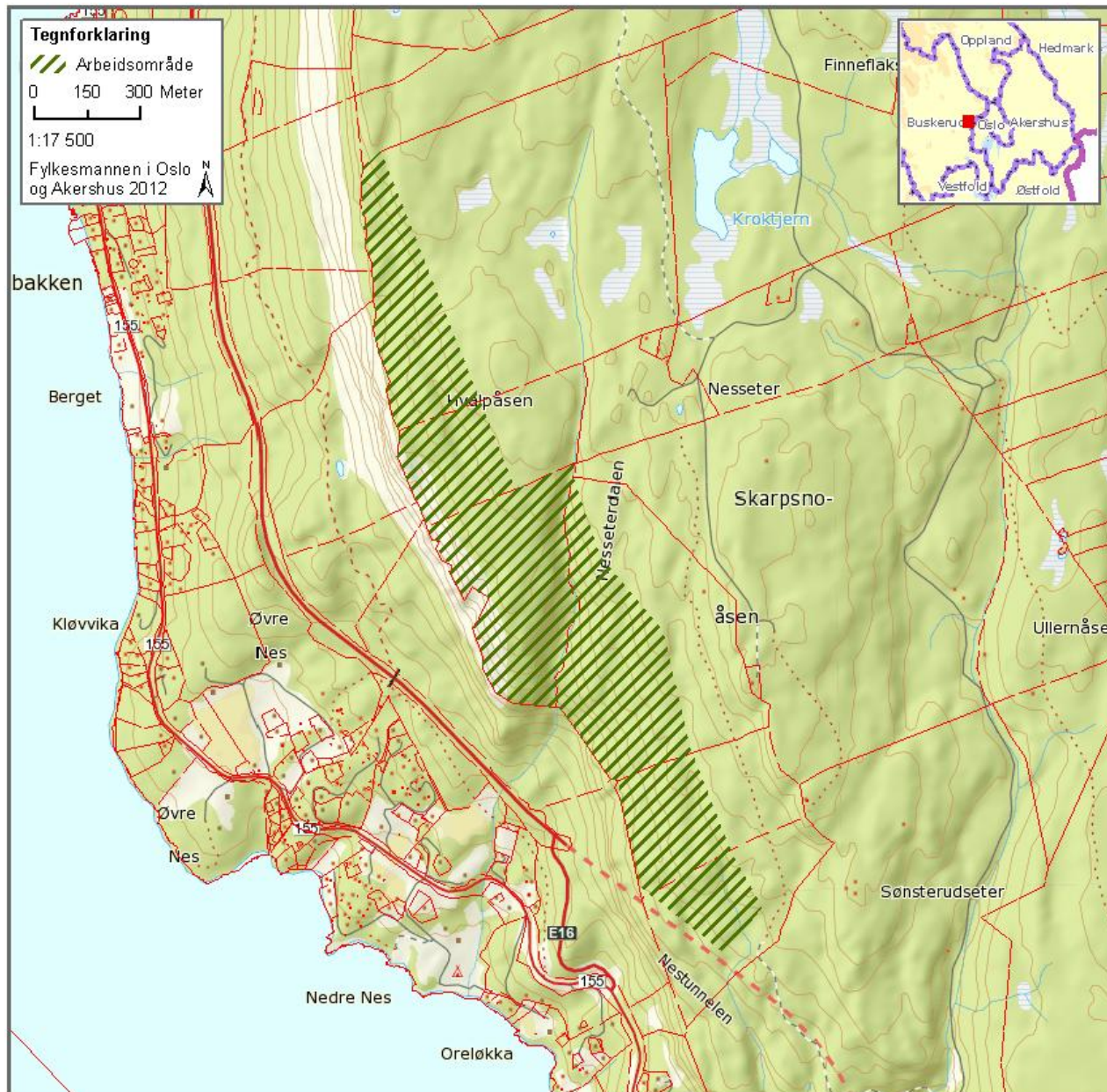
Området ligger nordøst i Østmarka i Oslo kommune. Sørenden omkranser nordre del av Nøkle vann, og området strekker seg nordover på østsiden av Lutvann. Det har en variert topografi med flere høye langstrakte åsrygger i nord-sør retning med dype dalsøkk i mellom. I tillegg til to store vann (Lutvann og Nøkle vann) har området mange små skogstjern.



Området er gitt en bra friluftsverdi, og vurdert som regionalt verdifullt på naturverdi (**). Området ligger sentralt til og er tilgjengelig til for svært store befolkningsgrupper. Området er svært mye brukt og lett tilgjengelig fra flere kjente utfartssteder. Det går mange stier og skiløyper i området som er godt tilrettelagt. Alle vannene er åpne for sportsfiske, og det er populære klatreområder her. Det er mange gapahuker og enkle overnattingssteder innenfor kartleggingsområde. Området har en variert natur og er meget godt tilrettelagt for et allsidig friluftsliv. Det har flere spennende turmål i form av utkikkspunkter, fiskevann, serveringsteder og kulturminner. Områdets store verdi for friluftsliv og omfattede bruk gjør at "Hauktjern" ønskes vernet etter markaloven § 11.

Hvalpåsen • Hole kommuner • 677 dekar kartlagt

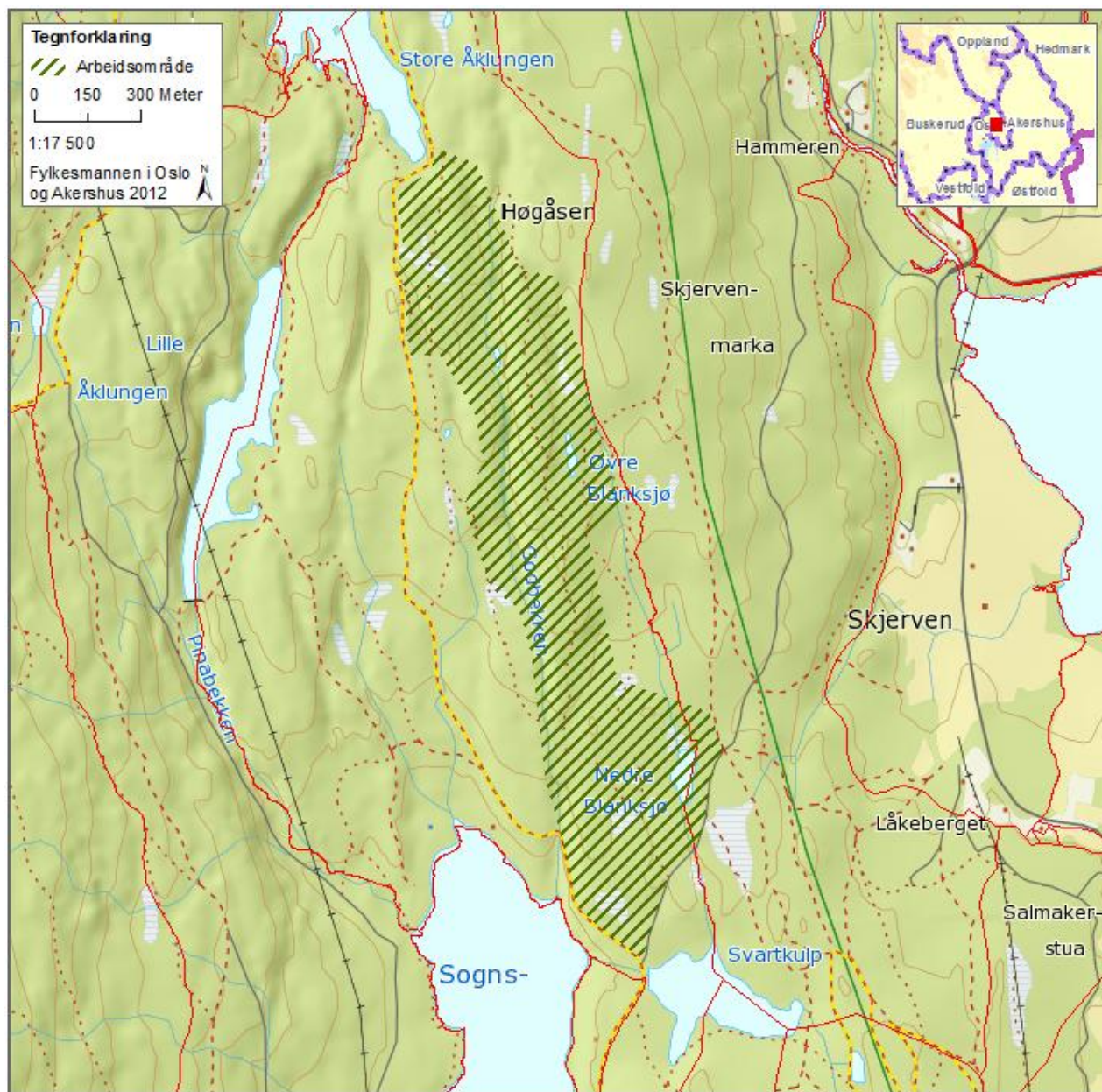
Området ligger like øst for E16, ved munningen av Nestunnelen i Hole kommune. Høyeste punkt er Hvalpåsen 485 moh. like utenfor området i nordøst. Nesseterdalen er en dal som skjærer seg inn i de lange Krokskogskråningene, som går fra Sønsteruddalen sør for området til Krokkleiva ved Sundvollen i nord. Nesseterdalen er en nord-sørvendt bekkedal med relativt bratte skråninger i nord. Dalen blir videre sørover, med mye åpen rasmark.



Hvalpåsen er gitt nasjonal verneverdi (***) og scorer også meget høyt på friluftsverdiene. Området er bratt, utilgjengelig og lite brukt. Noe støy fra E-16 og fravær av innfallsporier trekker ned. Store naturverdier finnes også utenfor markagrensen. Fylkesmannen ønsker derfor at hele dette svært viktig og nasjonalt verdifulle naturområdet kan tilbys som frivillig vern etter naturmangfoldloven, og vernes som naturreservat hvor de delene som er utenfor markagrensen også tas med.

Godbekken • Oslo kommune • 603 dekar kartlagt

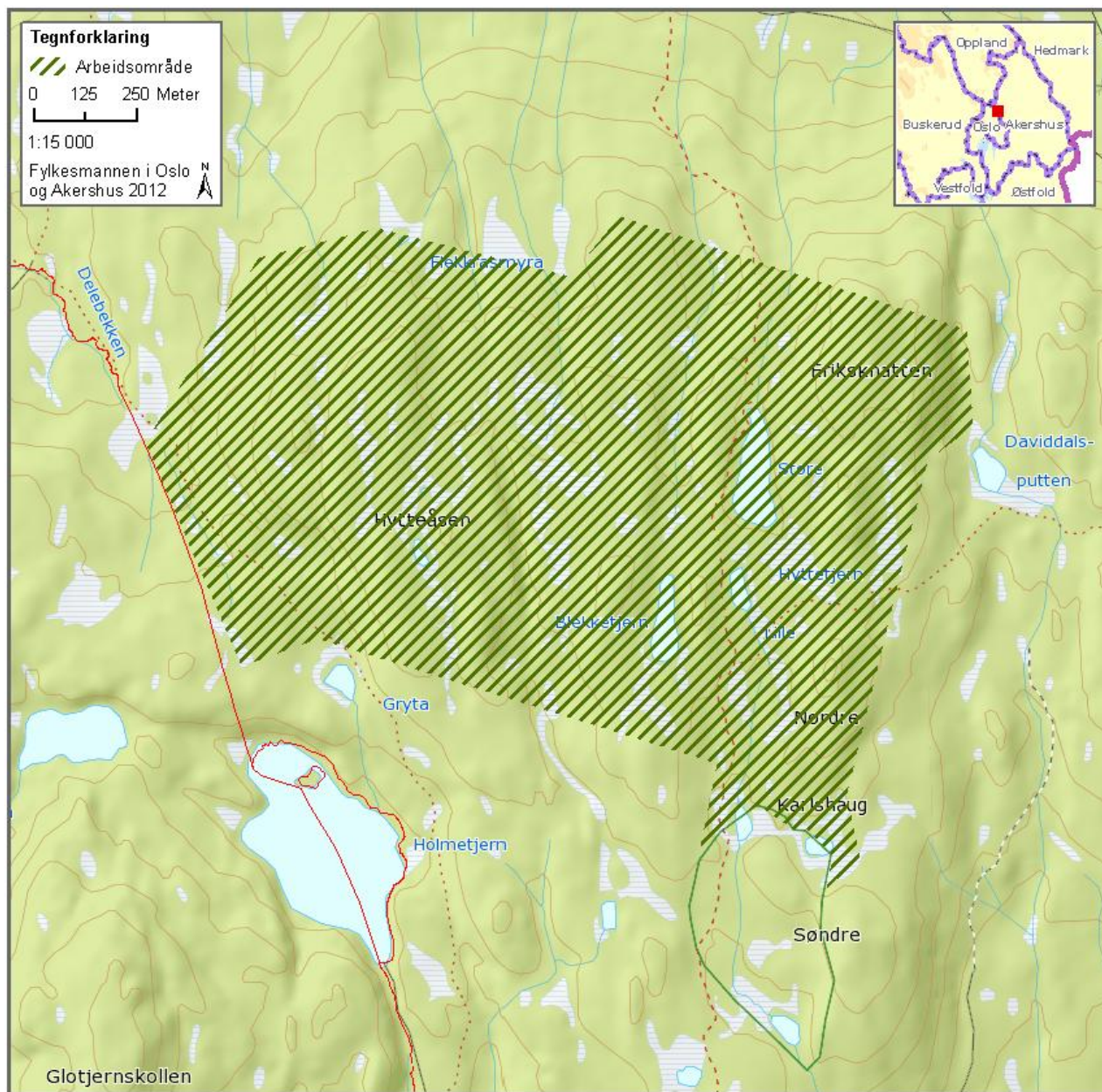
Området ligger like nord for Sognsvann, mellom Ankerveien og veien/lysløypa mellom Sognsvann-Store Åklungen og Ullevålseter. Det ligger 1 km nord for endestasjonen til Sognsvannsbanen og like nord for tjernet Svartkulp og består av et høydedrag med en lang, dyp dal som går fra nord til sør gjennom lokaliteten. Gjennom denne dalen renner Godbekken ned til Sognsvann. Dalen deler seg i to deler ca. 300 meter nord for Sognsvann, og fortsetter i et dalføre langs Godbekken i vest og et dalføre som går nordover til Øvre Blanksjø.



Høgåsen-Godbekken har fått relativt høye friluftsverdier i kartleggingen, mens det ikke er påvist store naturverdier i området (*). Området er lett tilgjengelig fra Sognsvann og mye brukt, spesielt sommerstid. Vinterstid går det scooterkjørt skiløype gjennom deler av området. Området har svært gammel skog og en variert topografi. Dette er spesielt, den sentrale beliggenheten tatt i betraktning. Området rundt Sognsvann bærer preg av svært mye bruk, men deler av det foreslåtte verneområdet bærer likevel preg av å være urørt. Grunnet høyre friluftsverdier og lokale naturverdier er området aktuelt for vern gjennom markaloven § 11.

Karlshaug • Nittedal kommune • 1873 dekar kartlagt

Området ligger på et åsparti vest i Nittedal kommune og 1 km nordvest for Ørfiske. Avstanden østover til toppen av Varingskollen er 2 km og sørøst over til Nittedal sentrum 5 km. Verneforslaget grenser til Oslo kommune, og storparten av området ligger på et høyereliggende parti som går opp i 517 m (Eriksnatten). Området grenser til Karlshaugen naturreservat i sør (152 dekar).

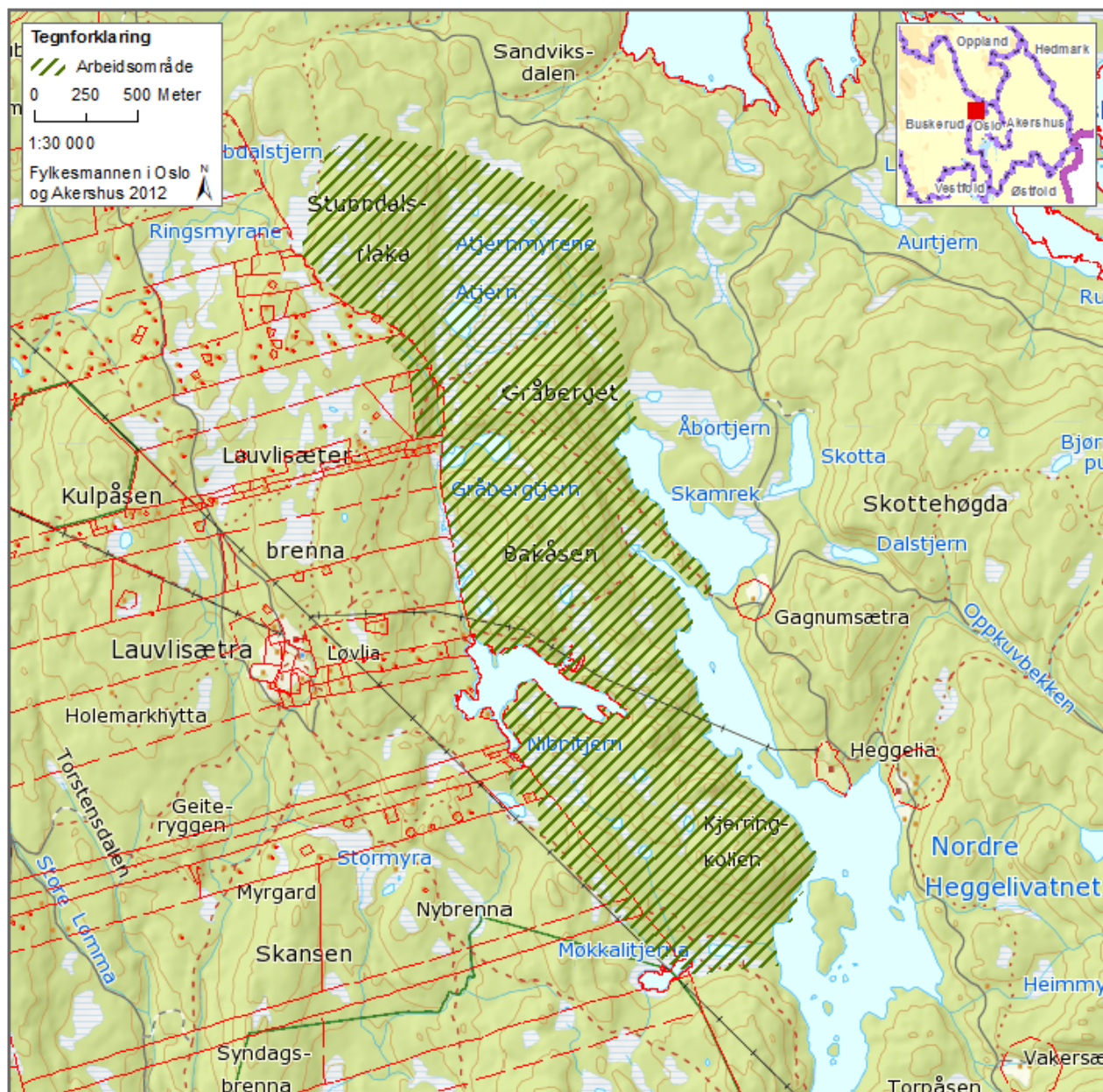


Området er gitt forholdsvis lave verdier på friluftsliv, men noe bedre på naturverdier (*(**)). Stort område med en tetthet av gammel skog som er sjelden i regionen, spesielt er også mye forekomst av furu, som ellers er relativt sjelden i Nordmarka. Det går flere merkede stier gjennom området, samt oppkjørte skiløyper. Karlshaug er forholdsvis lett tilgjengelig fra Nittedal/Hakadal gjennom stier og spesielt gjennom scooterkjørt skiløype fra Varingskollen om vinteren. Området kan være aktuelt for frivillig vern som naturreservat etter naturmangfoldloven hvis dette tilbys fra grunneier.

Kjerringkollen - Nibbitjern • Ringerike kommune • 3896 dekar kartlagt

Lokaliteten ligger vest og nordvest for Heggelivatna i Ringerike kommune, sør for vannene Damtjern og Storflåtan og 1 km øst for Løvliia Skihytte. Området går opp i 596 moh. ved Gråberget.

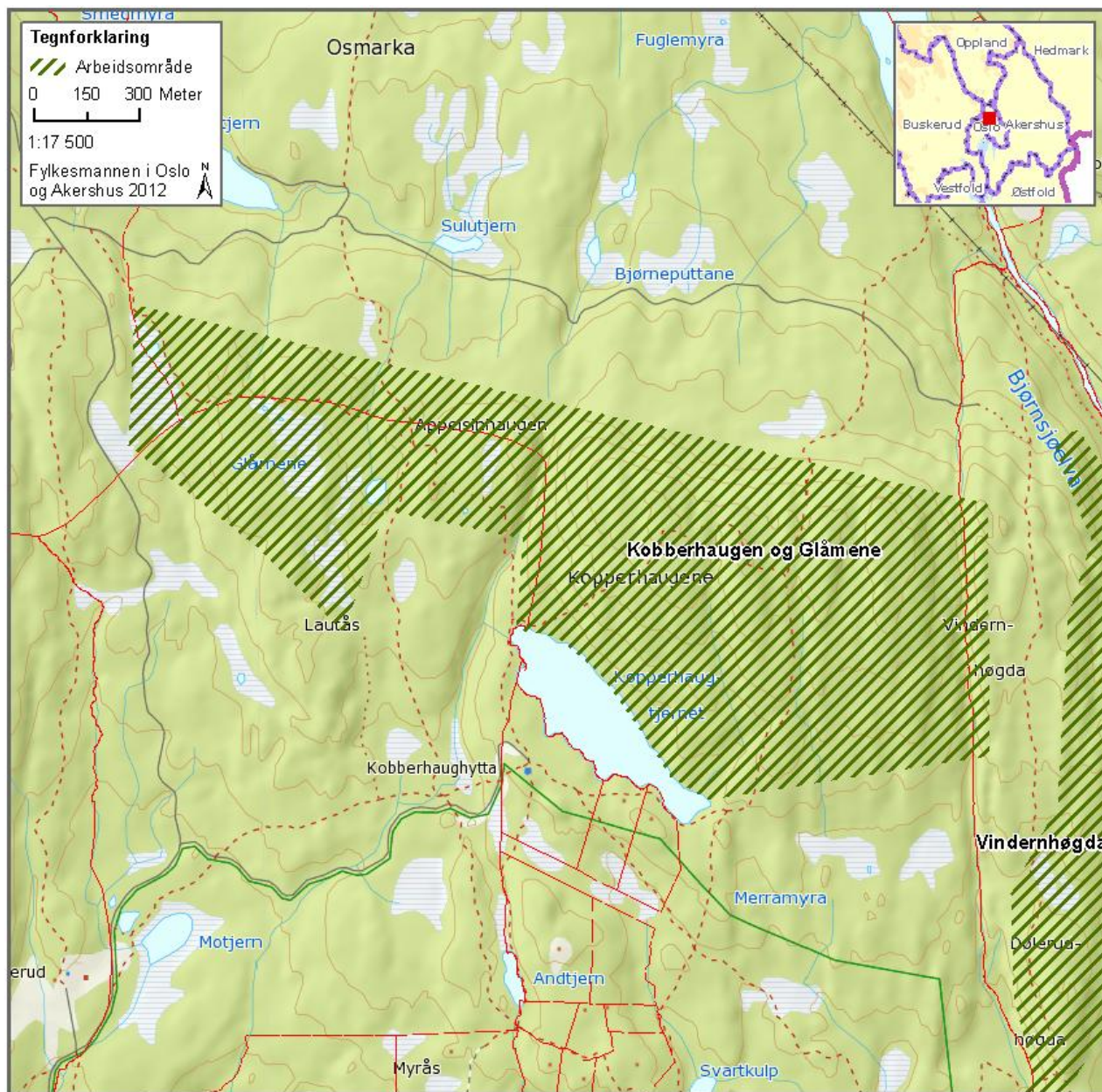
Verneområdet Mærratjern-Søndagsbrenna ligger like inntil området i sør. Det er flere høydepartier i området fra Kjerringkollen i sør (586 moh.) til Gråberget i nord (596 moh.). De nordlige delene av området er relativt flate med to større platåer med mye myr, Stubbalsflaka og områdene rundt Tjernmyrene. Mellom disse to områdene, ligger en slak, østvendt skråning.



Området er gitt en middels til lav friluftsverdi etter kartleggingsmetoden. Verdien på skogelementer er lav, mens verdien på landskapselementer ligger på snittet. Det er mange skiløyper og blåmerkede stier i området. Kjerringkollen-Nibbitjern har, og har hatt, stor betydning for friluftslivet. Området inneholder også regionalt verdifulle naturverdier (**), og kan være aktuelt for frivillig vern etter naturmangfoldloven. Området bør da sees i sammenheng med Merratjern/Søndagsbrenna naturreservat som ligger tilstøtende i sør. Områdets areal og arrondering (avgrensning) teller positivt. Området kan være aktuelt for frivillig vern som naturreservat etter naturmangfoldloven hvis dette tilbys fra grunneiere.

Kobberhaugen og Glåmene • Oslo kommune • 1527 dekar kartlagt

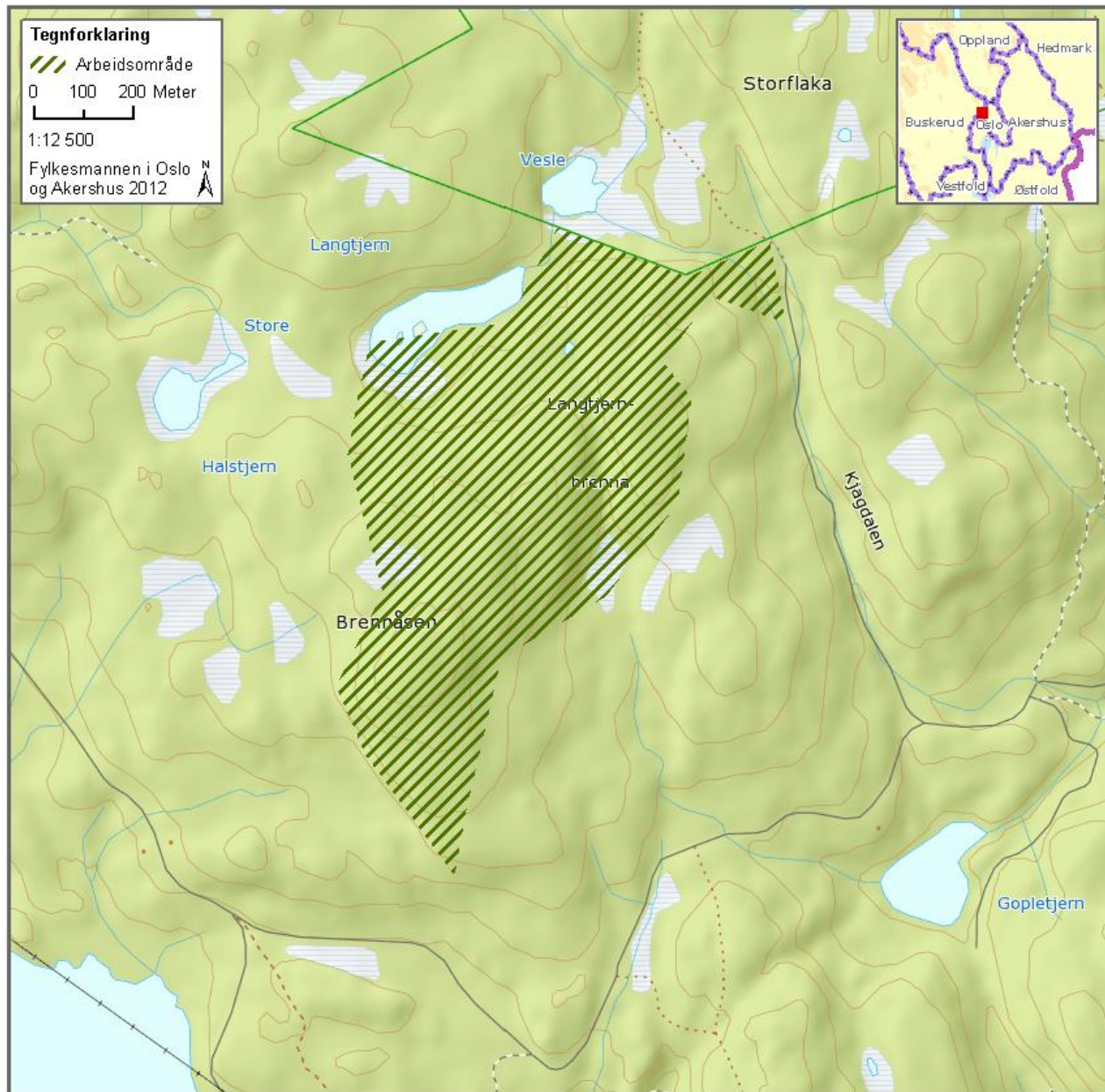
Området ligger nord og vest for Kobberhaugtjern i Nordmarka, 7-8 km nord for Frognerseteren og 3 km øst for Sørkedalen. Området utgjør et større høydeparti (Kobberhaugene) i øst og et flatere myr/skogområde (Glåmene) i vest. Høyeste punkt er Kobberhaugen (523 moh.). Kartleggingsområdet Vindernhøgda ligger 200 meter øst, og Blankvann landskapsvernområde ligger rett sør.



Området har fått friluftsverdi som tilsvarer snittet i kartleggingen. Naturverdier er vurdert til å ha regional verdi (**). Området er svært mye bruk til friluftsliv både sommer og vinter, og har et tett nettverk av stier og skiløyper. Spesielt er området mye brukt vinterstid. Den åpne barblandingskogen er attraktivt for friluftsliv. Arealet er tilbudt for frivillig vern i forbindelse med det innledende arbeidet med verneprosessen. Den gamle skogen, den store variasjonen i topografien mellom østre og vestre del av området og ville kløfter med storvokst gran og mye død ved gir området et preg av villmark. Området anses således å ha særdeles høy friluftsverdi, noe som ikke nødvendigvis kan leses direkte av resultatene fra rutenettmetoden. Området kan være aktuelt for frivillig vern som naturreservat etter naturmangfoldloven hvis dette tilbys fra grunneiere. Området kan da vurderes slått sammen med området Vindernhøgda som ligger svært nær i øst.

Langtjernbrenna • Ringerike kommune • 425 dekar kartlagt

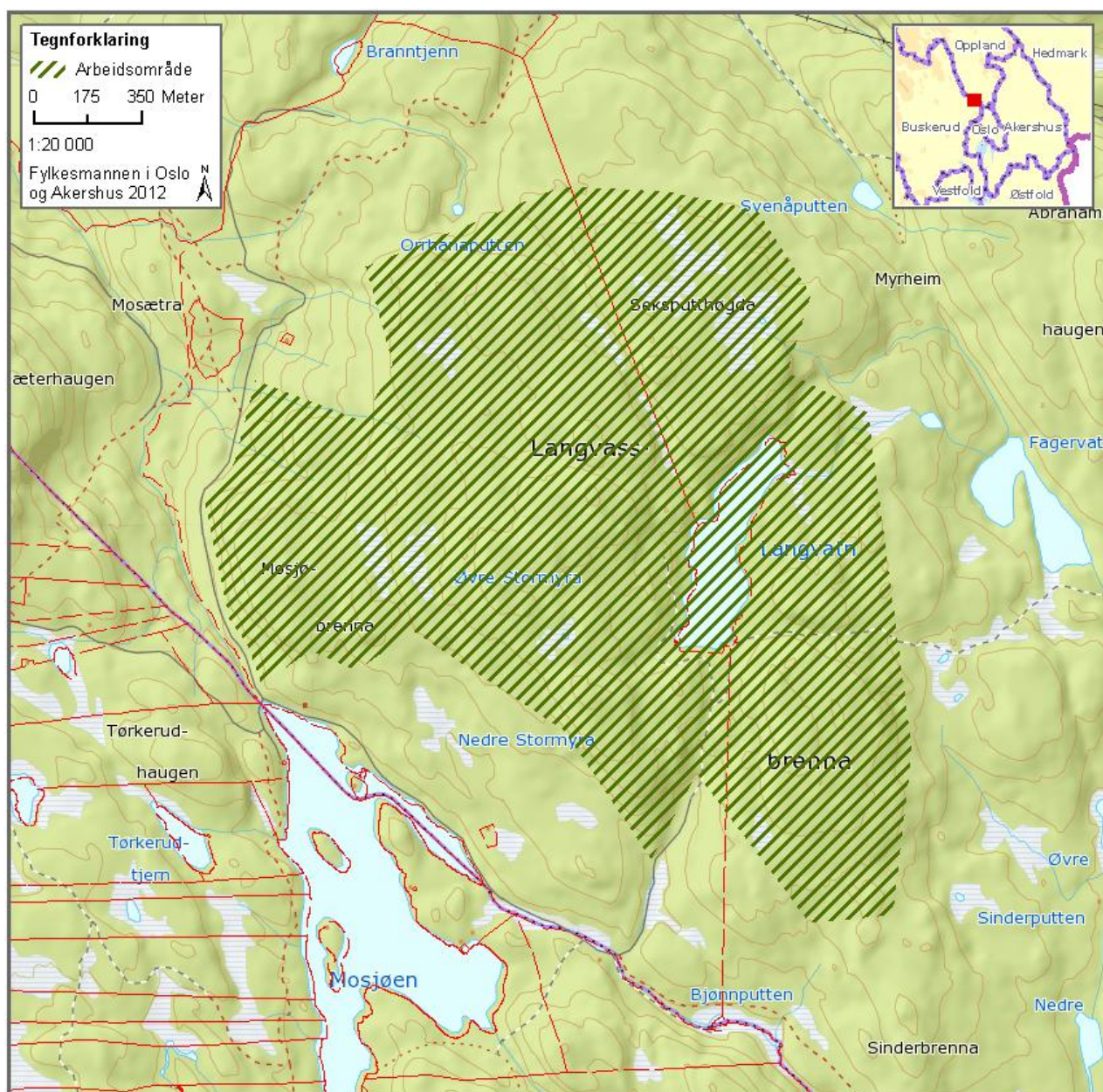
Området ligger i Ringerike kommune, Buskerud, nord på det høyereliggende massivet mellom Heggelivatna i vest, Flåtán i nord, Langlívatnet i øst og bilveien ved Gopletjern i sør. I nord grenser området mot Oppkuven naturreservat. Verneforslaget utgjøres av to høydeparti, Langtjernbrenna og Brennåsen, med ei bekkekløft i mellom. Brennåsen er en av de høyeste kollene i området med sine 654 moh., og herfra er det god utsikt mot resten av Krokskogen.



Området har fått en god friluftsverdi med en høy verdi på skogelementer, noe under snittet på landskapselementer og rett over snittet på opplevelsesdimensjon. Flere truede og nært truede arter er påvist i området som er vurdert til å være regionalt verdfullt (**) på biologisk mangfold. Området grenser til Oppkuven naturreservat, og kan derfor være aktuelt som utvidelse av det eksisterende reservatet hvis det mottas tilbud om frivillig vern gjennom naturmangfoldloven. Tilgjengelig på bommet skogbilvei og ved flere stier inn i området. Nærområdene mye brukt om vinteren, og det går en skiløype tvers gjennom verneforslaget.

Langvassbrenna • Jevnaker kommune • 3276 dekar kartlagt

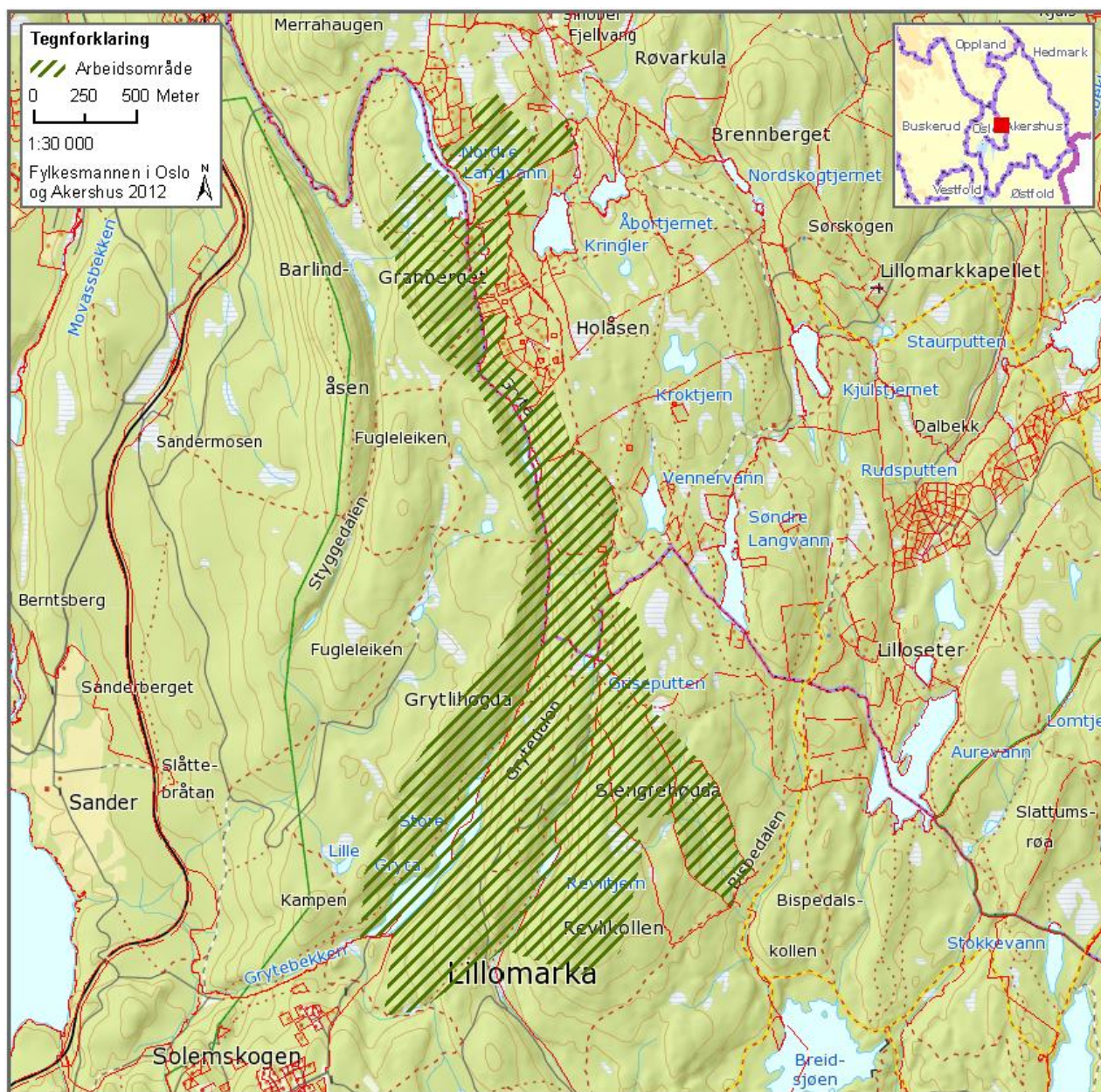
Lokaliteten ligger i nordevestre del av Nordmarka i Jevnaker kommune 5 km fra Ringkollen og 6 km fra Jevnaker tettsted. Området ligger sørøst i kommunen, på grensa til Ringerike kommune mellom Bjønnputtdalen og Mosjøen i sør, Svenådalen i nord og Sinnerdalen i øst. Fra ytterkantene av verneforslaget er det 2 km til Spålen-Katnosa naturreservat i øst og 1 km til Svenådalen naturreservat i nord. Området omfatter et sammenhengende høyereliggende skogsområde i nordlige del av Marka som består hovedsakelig av to store kollepartier med et større daldrag i mellom, et større vann (Langvann) og betydelige arealer med myr. Høyeste punkt er Langvassbrenna på 663 moh.



Området er gitt friluftsverdier fra middels til høyt, med høy score på skogelementer, og middels på de andre friluftsverdiene. Området er regionalt verdifulle (**) på biologisk mangfold. Det er ingen blåmerkede løyper gjennom området, men en scooterkjørt skiløype. Områdets arrondering og størrelse trekker opp, og naturverdiene gjør at det er aktuelt for vern som naturreservat etter naturmangfoldloven hvis det mottas tilbud om dette fra grunneierne.

Lillomarka • Oslo og Nittedal kommuner • 3195 dekar kartlagt

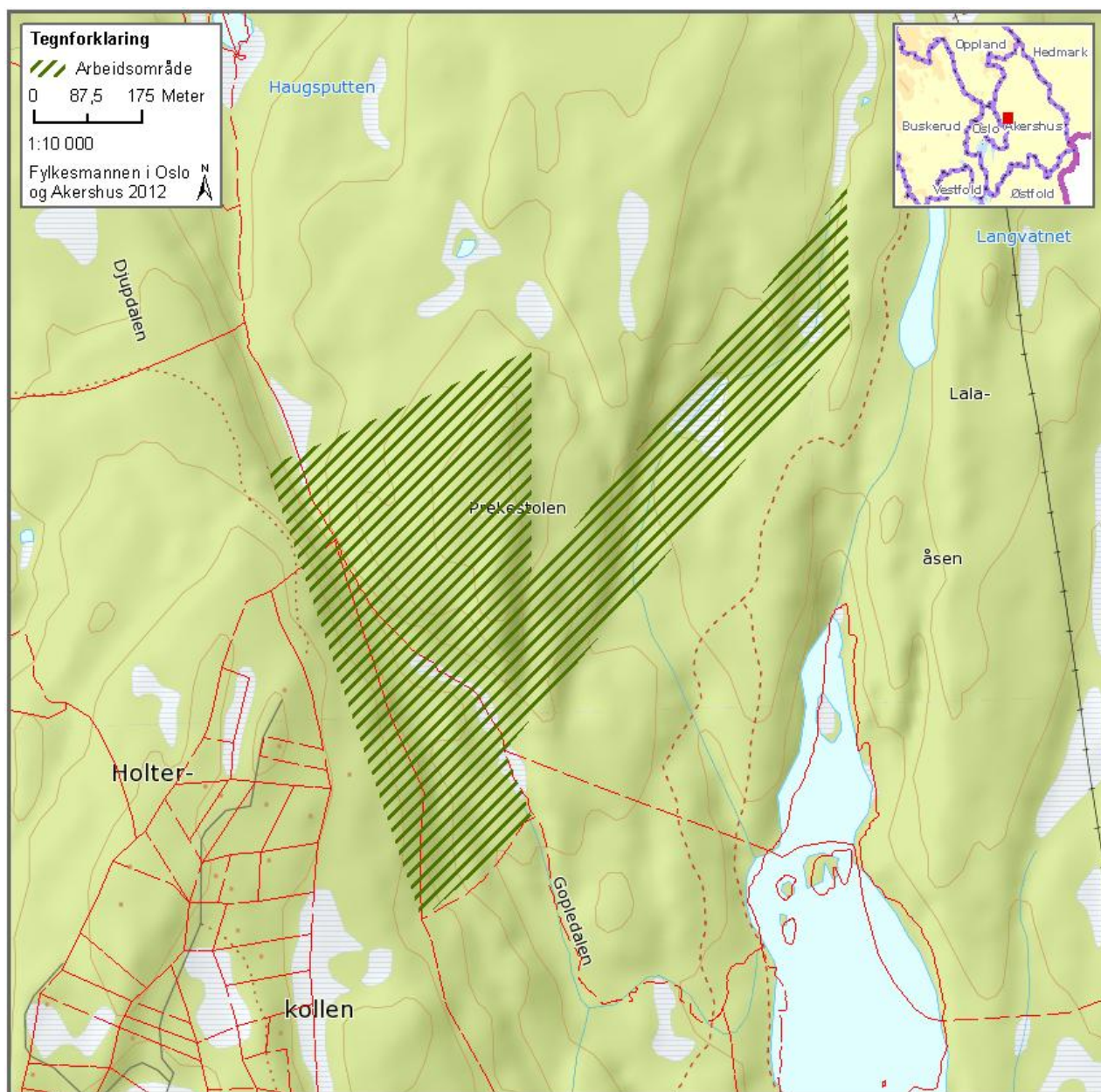
Området "Lillomarka" ligger på grensen mellom Oslo og Nittedal kommune nord for Groruddalen. Området utgjør et kupert område med større kollepartier og dype sprekkedaler med tjern, bergvegger og rasmark. I nord er landformene roligere og det er mye myrer og vann.



Området har fått middels friluftsv verdier i forhold til områdene som er kartlagt. Området har fått en forholdsvis lav verdi på skogelementer, mens landskapselementene ligger rundt snittet av områdene. Området har regionale naturverdier (**). I "Lillomarka" er det svært mange blåmerkede og umerkede stier, og også flere maskin- og scooterkjørte skiløyper. Lillomarka skiller seg fra Nordmarka ved at en fra drabantbyene i sør nokså raskt er inne i kjernen av Marka, og ved at området i sørlige deler er svært kupert. Nordover fra Lilloseter til Sinoberområdet flater området ut med store myrer og flere vann. Dette er således svært attraktive friluftstrakter både sommer og vinter. Arealet er tilbudt for frivillig vern i følge med det innledende arbeidet med verneprosessen. Området kan være aktuelt for frivillig vern som naturreservat etter naturmangfoldloven hvis dette tilbys fra private grunneiere.

Prekestolen – Djupdalen • Nittedal og Gjerdrum kommuner • 310 dekar kartlagt

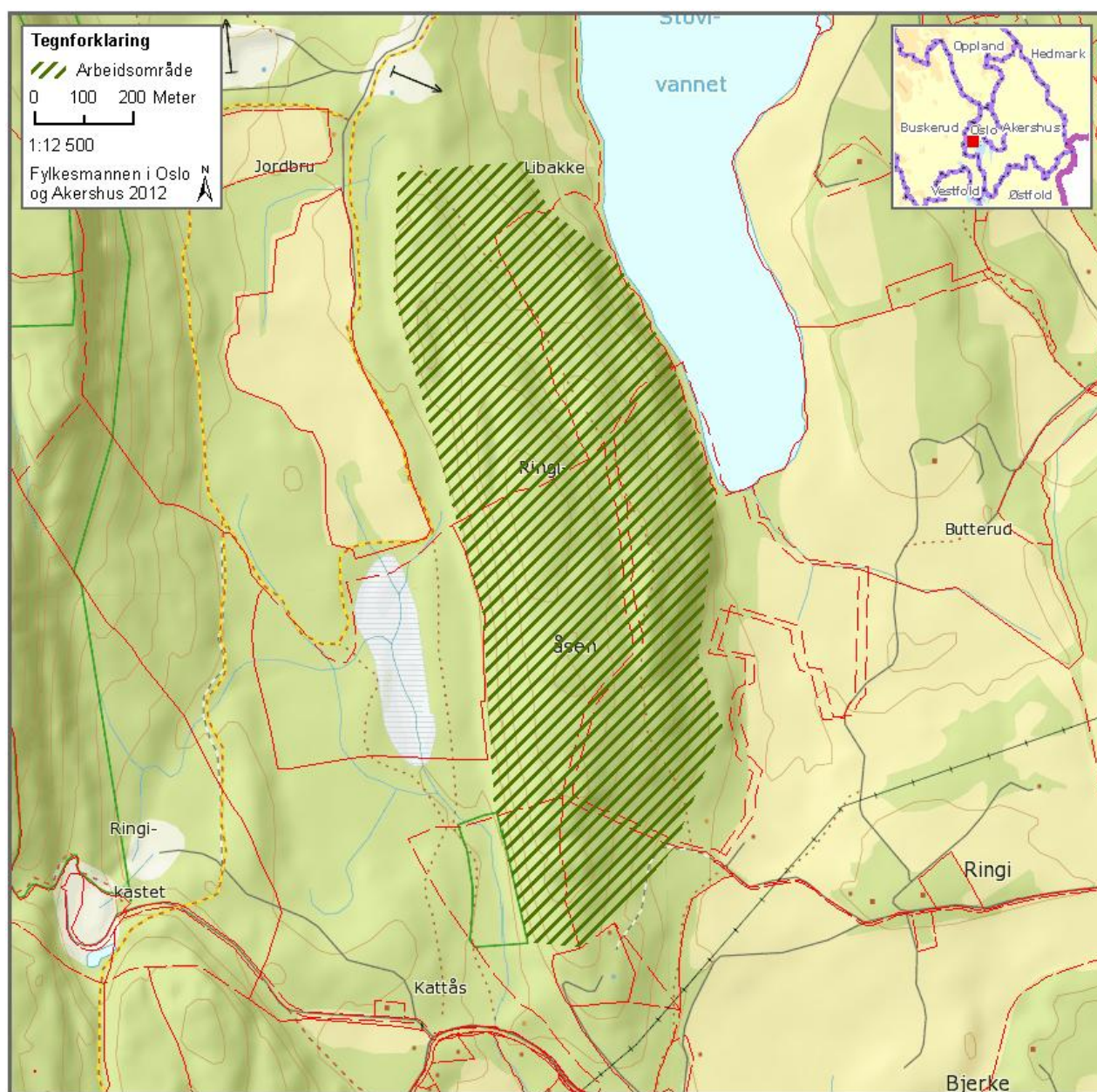
Området ligger mellom Gjerdrum og Nittedal kommune 4 km øst for Holter i Nittedal. Det ligger like øst for hytteområdet ved Holterkollen og vest for Nordre Ryggevann og Langvatnet. Høyeste punkt er Prekestolen 408 moh. Området utgjør to daler med Prekestolen mellom.



Området er gitt høye friluftsverdier etter kartleggingsmetoden. Verdiene ligger over snittet på både skogelementer og landskapselementer, men opplevelsesdimensjonen er gitt noe lavere verdi. Potensialet til naturopplevelser knyttet til skogelementene vurderes som svært gode. Skogen er åpen og dimensjonen på grantrærne stedvis formidable. Dette gir området en egen opplevelse av storslåtthet og urørthet. Det er regionale naturverdier (**) i området. Det er sti opp til utsiktspunkt, ellers ingen stier eller løyper i verneforslaget, men det er et godt nett rett utenfor. Området kan være aktuelt for frivillig vern som naturreservat etter naturmangfoldloven hvis dette tilbys fra private grunneiere.

Ringiåsen • Bærum kommune • 516 dekar kartlagt

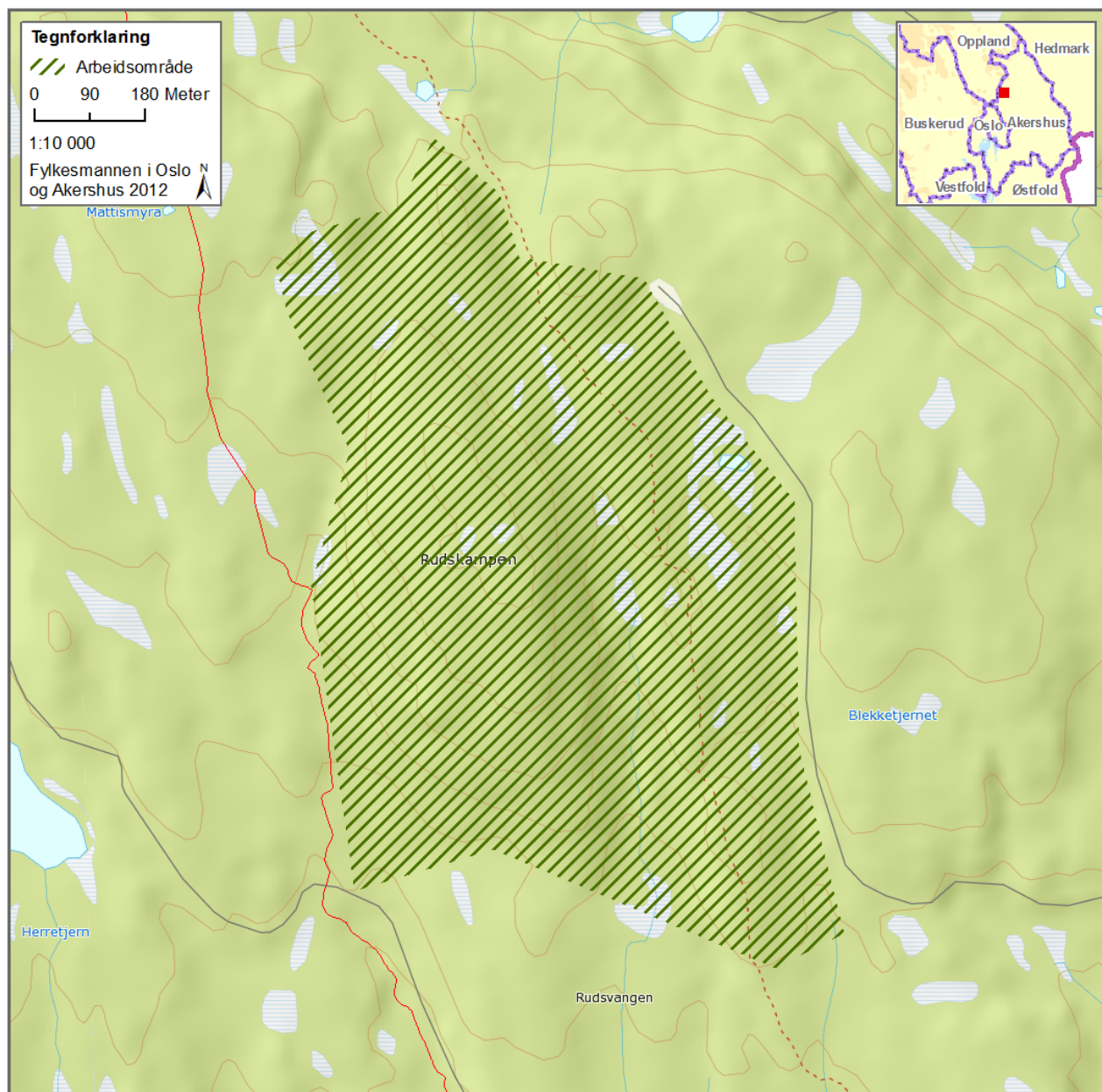
Ringiåsen ligger like vest for jordbrukslandskapet på Tanumplatået i Bærum kommune, og i den østre utkanten av Vestmarka. Området består av en langstrakt åsrygg i nord-sør retning med bratte skrenter både på øst- (mot Ståvivann) og vestsiden (mot innmarka på Sørbråtan). Området grenser til det lille naturreservatet Trollmyr på 23 dekar.



Området er gitt forholdsvis høy friluftsverdi etter kartleggingsmetoden. Verdien på skogelementer er svært høy, mens området er gitt en lav verdi på landskapselementer. Området er gitt en middels verdi på opplevelsesdimensjon. Ringsås er lett tilgjengelig fra skianlegg/utfartsparkering på Jordbru. En lysløype går tett inn mot utredningsområdet i nord og vest. Det går en tydelig, men umerka sti gjennom området fra sør til nord. Det er flere utsiktspunkter fra i området, en av disse tilrettelagt med gapahuk. Støy fra leirduebane (skyttebane for haglgevær) på Jordbru tre kvelder i uken i sommerhalvåret, samt støy fra modellflybane og miniatyrskyttebane. Fylkesmannen ønsker frivillig vern som naturreservat gjennom naturmangfoldloven grunnet nasjonal verdifull natur (***)

Rudskampen • Nannestad kommune • 1479 dekar kartlagt

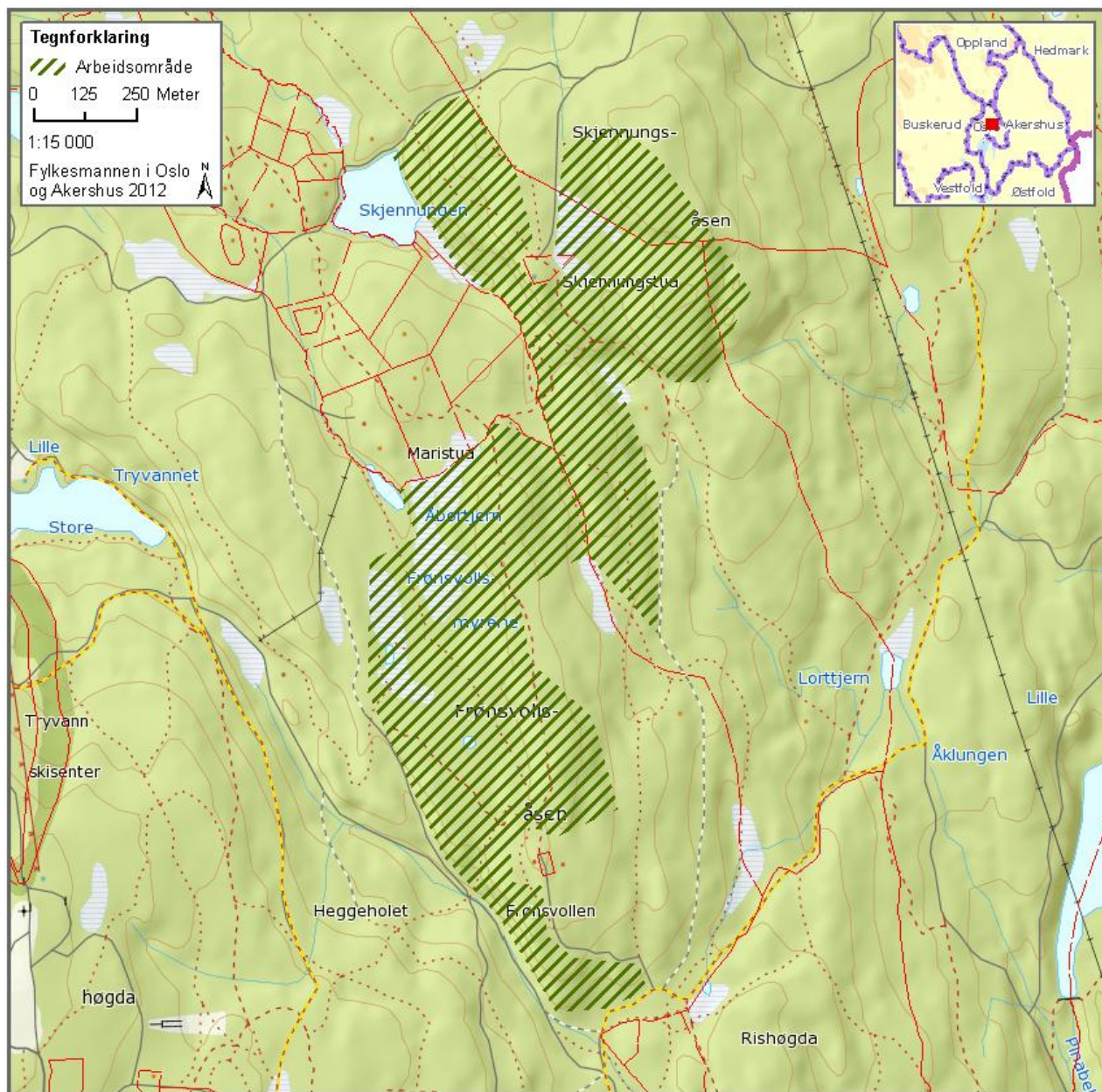
Lokaliteten ligger på et større åsparti nord i Romeriksåsen i vestre del av Nannestad kommune. Det ligger i luftlinje 5 km nordvest for Rustad i Nannestad og 4 km sør for riksvei 35 mellom Maura og Hadeland. Området består av de to høydepartiene Rudskampen 588 moh. og Blekketjernflaka 569 moh.



Området har friluftsverdier noe under snittet for skogelementer og landskapselementer, mens opplevelsesdimensjon ligger på snittet for de kartlagte områdene. Arealet har naturverdier med regional verdi (**). Det går en blåmerket sti nord-sør gjennom området. Det er et stort om omfattende løypenett i forbindelse med skianlegget på Sjonken som trekker til seg mange brukere, og en skiløype følger den blåmerkede stien gjennom området. På sommerstid er området lett tilgjengelig på sykkel på bommete skogsveier. Den høyereliggende åpne furuskogen og den gamle granskogen gjør området lettgått og åpent mange steder. Ellers er det lite tråkk i terrenget. Tidligere hogster øst i området gjør at kartleggingsområdet øst for skogsvei er tatt ut. Området kan være aktuelt for frivillig vern som naturreservat etter naturmangfoldloven hvis dette tilbys fra grunneiere.

Skjennungen • Oslo kommune • 841 dekar kartlagt

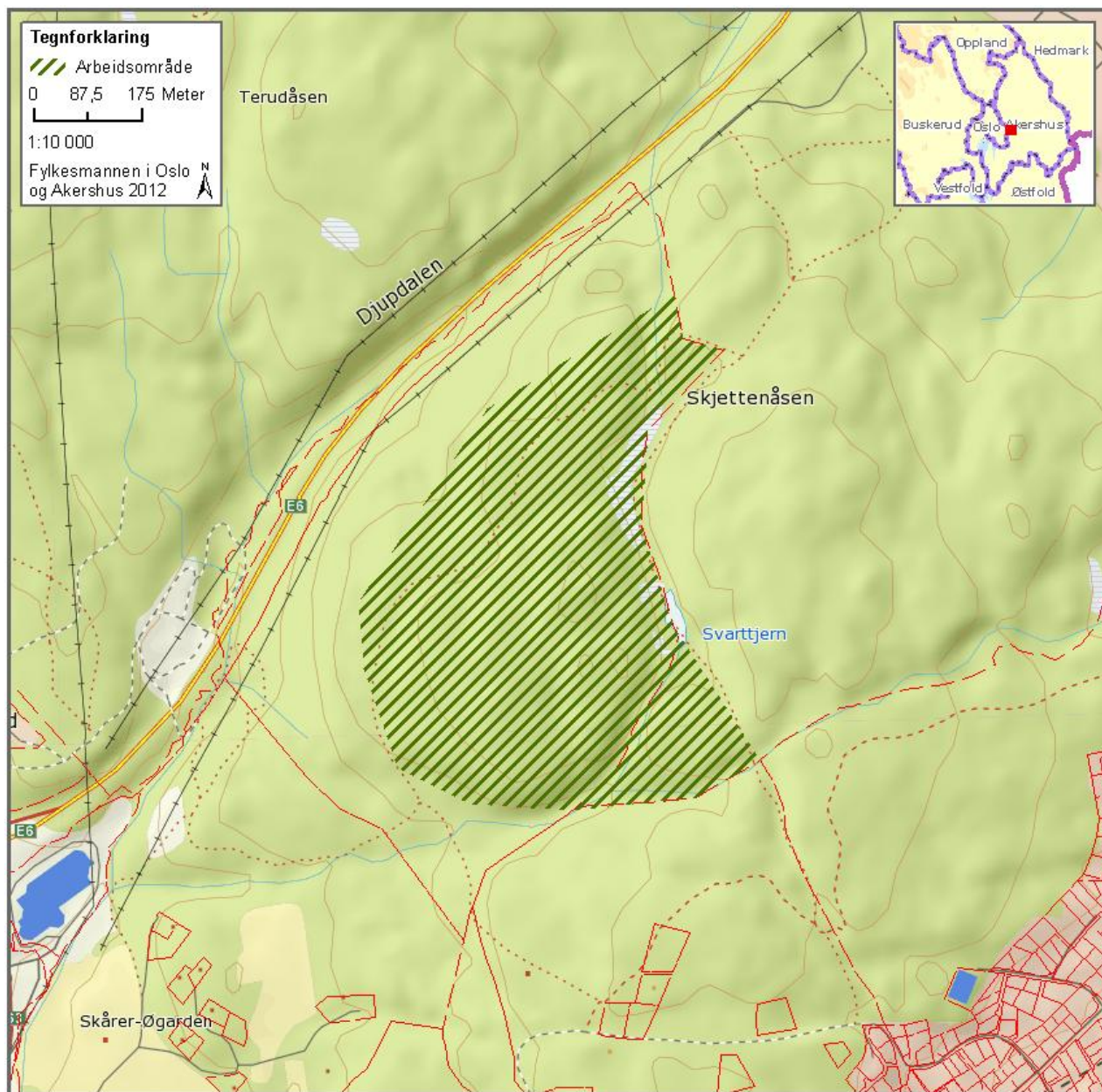
Området ligger i Nordmarka i Oslo kommune mellom Maridalsvannet i øst og Bogstadvannet i vest. Skjennungsåsen er et høydedrag rett øst for vannet Skjennungen, og det resterende undersøkelsesområdet ligger langs Frønsvollåsen i sørlig retning. Områdets høyeste punkter er toppen av Skjennungsåsen på 495 moh. og deretter Frønsvollåsen på 478 moh.



Området er gitt relativt lave friluftsv verdier etter kartleggingsmetoden, men har til dels bra naturverdier (**/*). Skjennungsåsen ligger mellom Tryvann/Frognerseteren og Ullevålseter og er et mye brukt friluftsområde. Kartleggingsområdet hadde utfordrende arrondering som skyldes relativt mye inngrep i den delen av marka, samt Skjennungstua som ligger i området. I midten av området er det tatt med noe yngre skog for å sikre en bedre arrondering. Områdene med eldst skog finnes nord i kartleggingsområdet, på hver side av Skjennungstua. Ellers er området generelt svært friluftsvennlig med varierte opplevelsesverdier fra gammel naturskog, bergvegger og rasmark til flate myrområder. Grunnet områdets utstrakte bruk ønskes det vernet som friluftsområde gjennom markaloven § 11.

Skjettenkollen • Lørenskog og Skedsmo kommuner • 266 dekar kartlagt

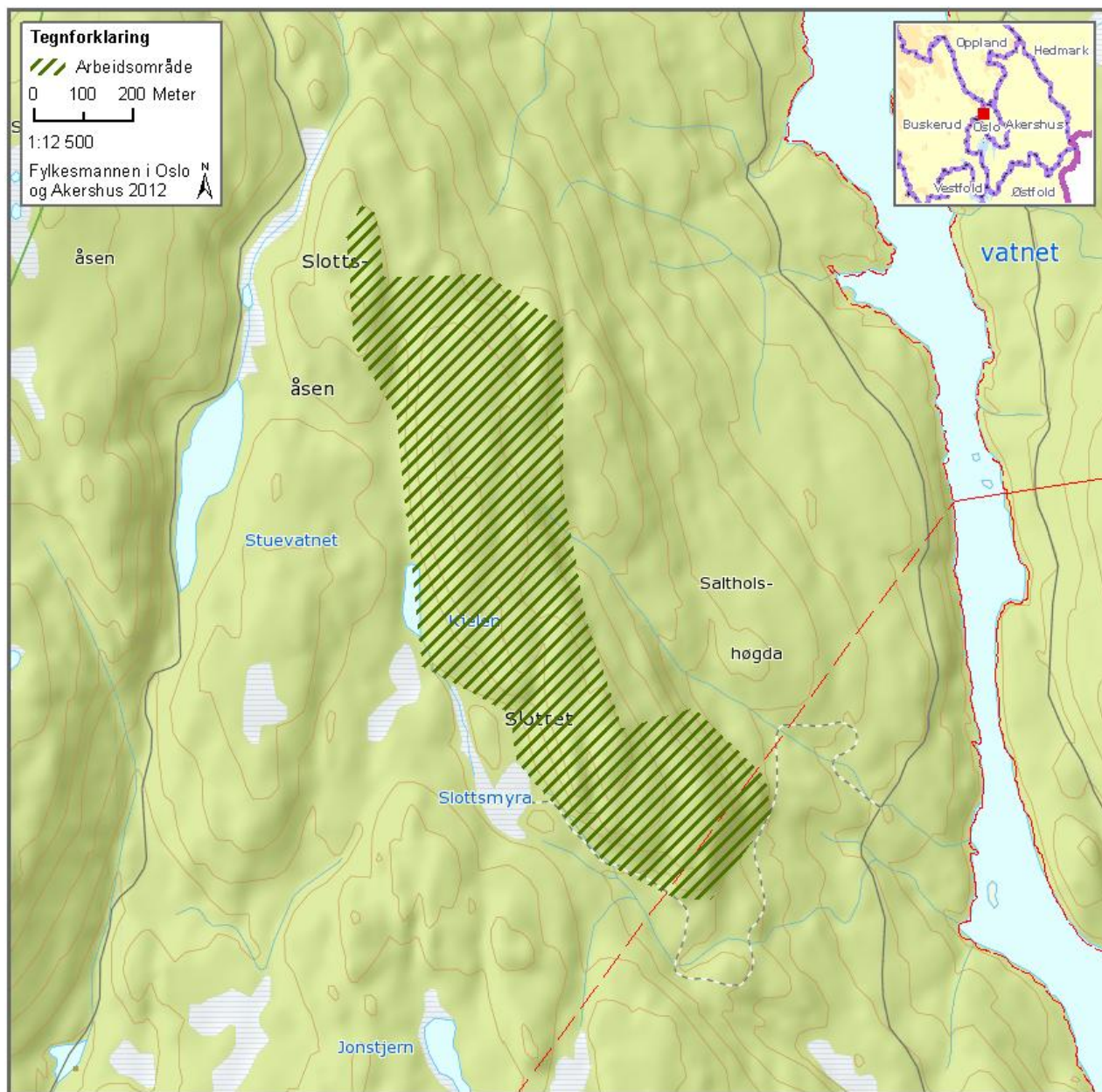
Området er en del av et større åsparti som ligger mellom E6 og Djupdalen i nord og Fjellhamar i sør på grensen mellom Skedsmo og Lørenskog kommuner. Det utgjør et kolleparti som går opp i 280 moh omgitt av et myrparti og et lite tjern i øst. Det er en del av friluftsområdet Skjettenkollen. Området er småkupert og med en god del bergvegger.



Området er gitt svært høye friluftsverdier etter kartleggingsmetoden. Området inneholder lokale naturverdier (*). Skjettenkollen er svært godt tilgjengelig via stinett fra boligbebyggelse ved Fjellhamar og Tømte. Området er svært mye brukt av lokalbefolkningen. Det er merket tursti gjennom området som kalles Skjettenrunden. Det meste av skogen er åpen friluftsvennlig furuskog. Øst i området finnes et åpent myrparti med et mindre tjern. Det er skiløyper i og rundt området. Skjettenkollen (spesielt vestsiden) er utsatt for støy fra E6 som går rett nordvest for verneforslaget. Området er et viktig og mye brukt nærfriluftsområde med forholdsvis lave naturverdier. I henhold til forslag fra Sweco er området utvidet noe i sørøst. Områdets utstrakte bruk og kun lokale naturverdier gjør det aktuelt for vern etter markaloven § 11.

Slottet • Ringerike og Oslo kommuner • 426 dekar kartlagt

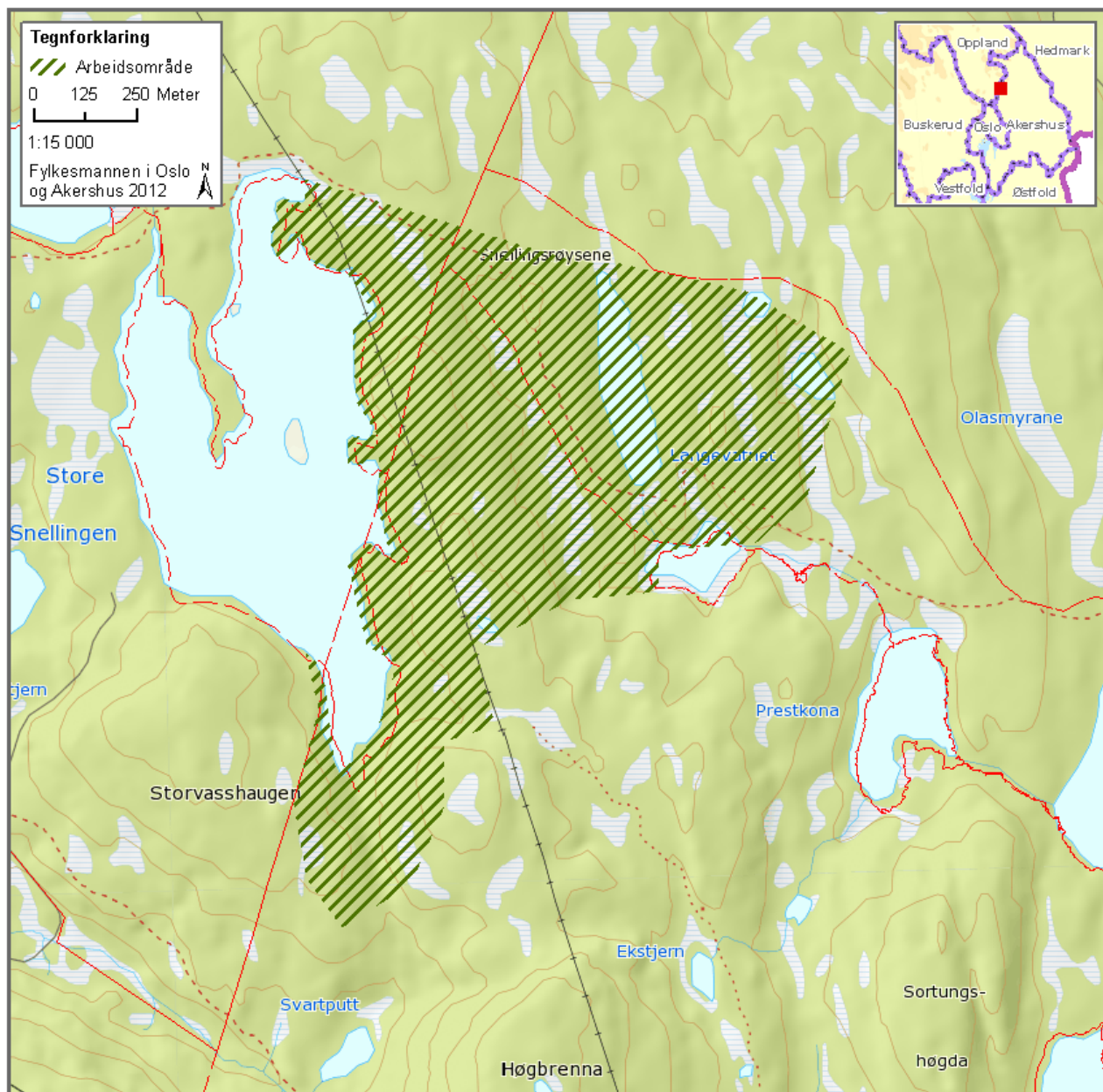
Området utgjør en åsrygg like vest for Langlivatnet på grensa mellom Ringerike kommune i Buskerud og Oslo. Oppkruven naturreservat ligger ca 1,3 km nordvest for Slottet. Høydedraget Slottet er et langt og smalt høydedrag med høyeste punkt på 541 moh. og stupbratte kanter på alle sider. Fra Slottsryggen er det dårlig utsyn, men noe utsikt vestover.



Området er gitt middels friluftsverdier gjennom kartleggingsmetoden. Verdien på skogelementer er noe over snittet, mens landskapselementer ligger lavt. Området inneholder regionalt verdifulle naturverdier (**). "Slottet" er tilgjengelig via bommede skogsbilveier ca 6,5 km fra Sørkedalen skole. Deler av området er uttilgjengelig og trolig ikke mye brukt til friluftsliv, men inne på selve Slottsryggen går det stier/tråkk og er spor etter bålbrekking. Langs den sørvestre bergveggen går det en rødmerket scooterløype. Området kan være aktuelt for frivillig vern som naturreservat etter naturmangfoldloven hvis dette tilbys fra grunneier.

Snellingsrøysa • Nannestad og Lunner kommune • 1074 dekar kartlagt

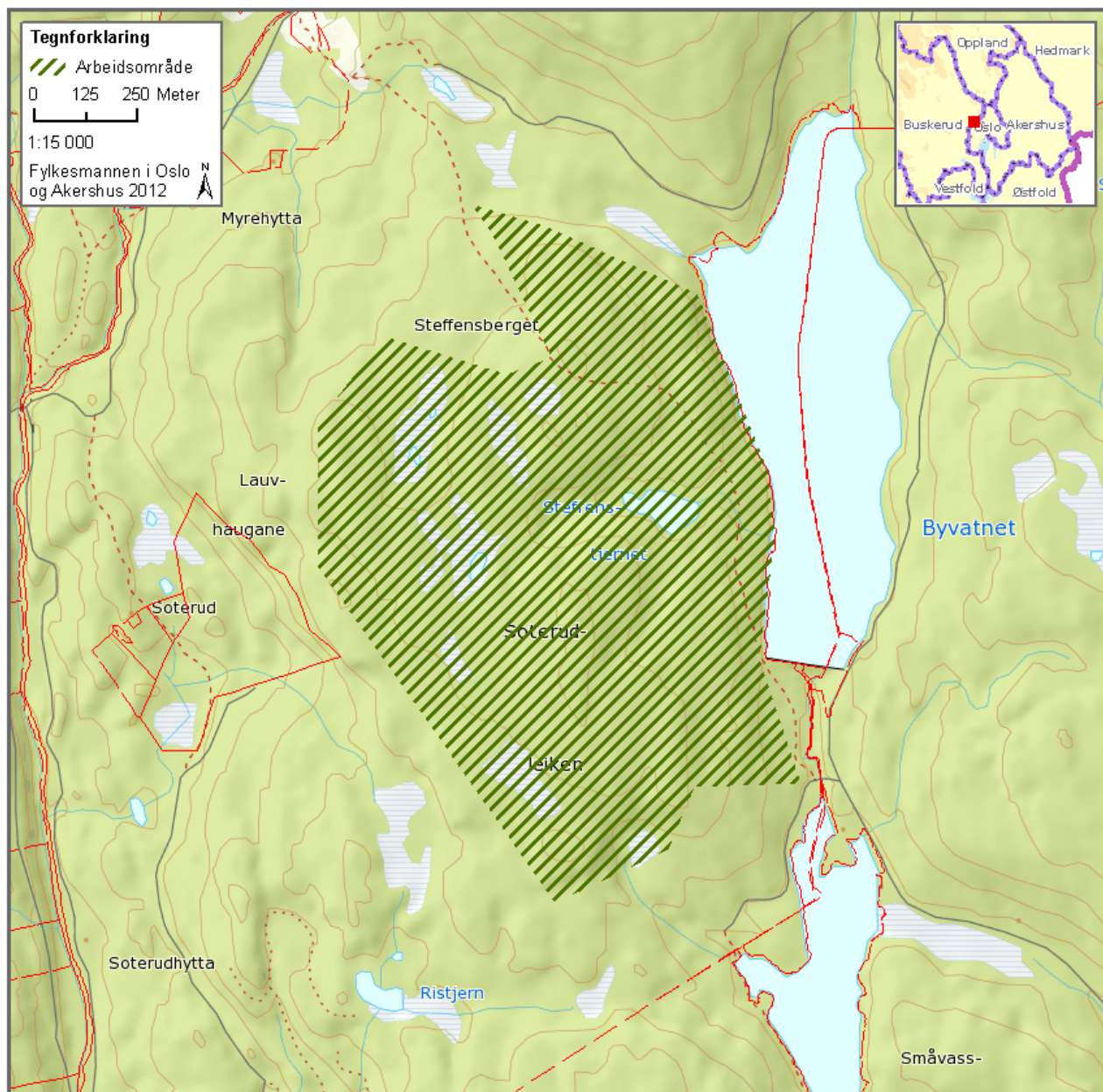
Området er nordvest i Romeriksåsen i Nannestad kommune på grensa til Lunner kommune, 8 km øst for Grua og 1 km sør for RV 35 mellom Hadeland og Gardermoen. Avstanden sørover til Skotjernfjellet naturreservat er på det korteste 600 m. Verneforslaget har nordgrense til markagrensa. Området omfatter et skogområde øst for innsjøen Store Snellingen. Vestkanten av verneforslaget følger vannkanten til Snellingen. Vest for sørenden av Snellingen inngår en liten del av østvendt bratt skråning.



Området er gitt relativt høye friluftsverdier og scorer svært bra på naturverdier (**/**). Verdien på skogelementer er høy, landskapselementer er lav, mens opplevelsesdimensjon ligger noe over snittet. Området er lite berørt av hogst, men ligger i et område hvor det er drevet intensivt skogbruk. Det går en kraftledning gjennom området. En blåmerket sti går øst-vest gjennom området, og også en skiløype om vinteren. Mindre stier, tråkk med mer viser at området er en del brukt til friluftsliv. Arbeidsområdet er trukket noe lengre nordøst enn området som er kartlagt i tråd med forslag fra Sweco. Området er aktuelt for frivillig vern som naturreservat etter naturmangfoldloven hvis dette tilbys fra grunneiere. Området bør da utvides noe nordover der det finnes store naturverdier, men avgrensningen følger nå markagrensen i nord.

Soterudleiken • Hole kommune • 1135 dekar kartlagt

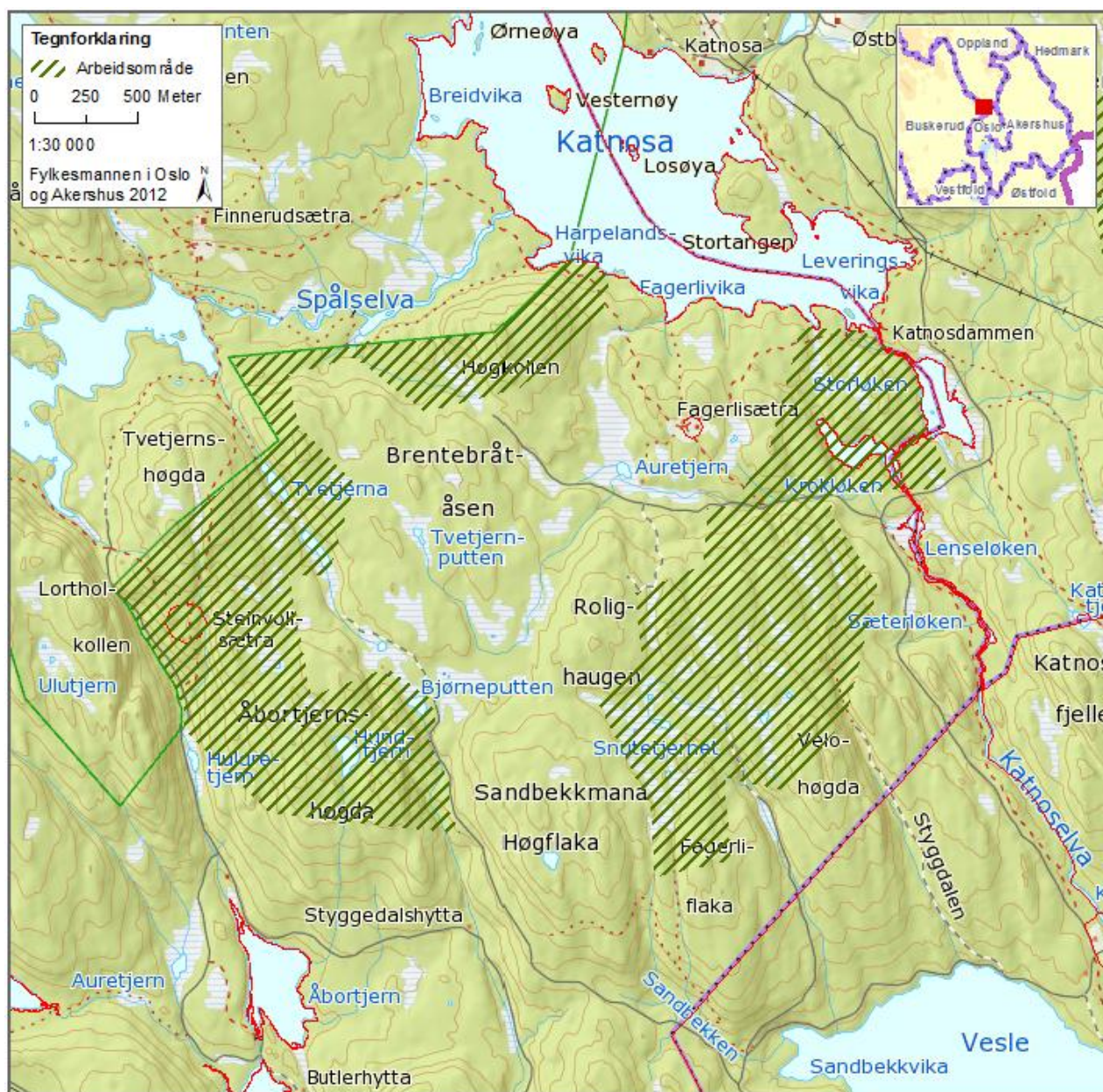
Området består av et slakt åsparti 5 km nord for Lommedalen, i Hole kommune, på grensen til Bærum kommune. Det grenser til sammenhengende skogområder på alle sider. I øst grenser området til Byvatn og det ligger ca. 500 m vest for elva Lomma. Området består av to kollepartier; Soterudleiken i sør og Steffensberget i nord som når opp henholdsvis 406 og 401 moh.



Området er gitt forholdsvis lave friluftsverdier etter kartleggingsmetoden. Området er åpent og skrint og scorer derfor trolig lavt på friluftsverdier etter kartleggingsmetoden. Det vektlegges likevel at området skiller seg ut pga. sitt store innslag av gammel, åpen furuskog i en ellers granskogdominert del av Nordmarka. Området ble gjennomhøgd på 90-tallet. Innslaget av furugadd, mindre vann og åpne strekninger med mye myr, gjør av området har et særpreg i forhold til andre områder i denne delen av Marka. Det går en blåmerket sti gjennom området og en skiløype (scooterkjørt) like sør for området og en merka skiløype like nord for området. Bortsett fra dette er det lite tråkk i området, men det går en liten sti inn til Steffensstjern og inn til en gapahuk ved nordenden av tjernet ved Soterudleiken. Området framstår som lettgått med dominans av åpen furuskog og mye myr. Området har kun lokale naturverdier, men representere et sjeldent og friluftsvennlig område. Området er derfor aktuelt for vern som friluftsområde gjennom markaloven § 11.

Sør for Spålen-Katnosa • Ringerike og Lunner kommune • 4318 dekar kartlagt

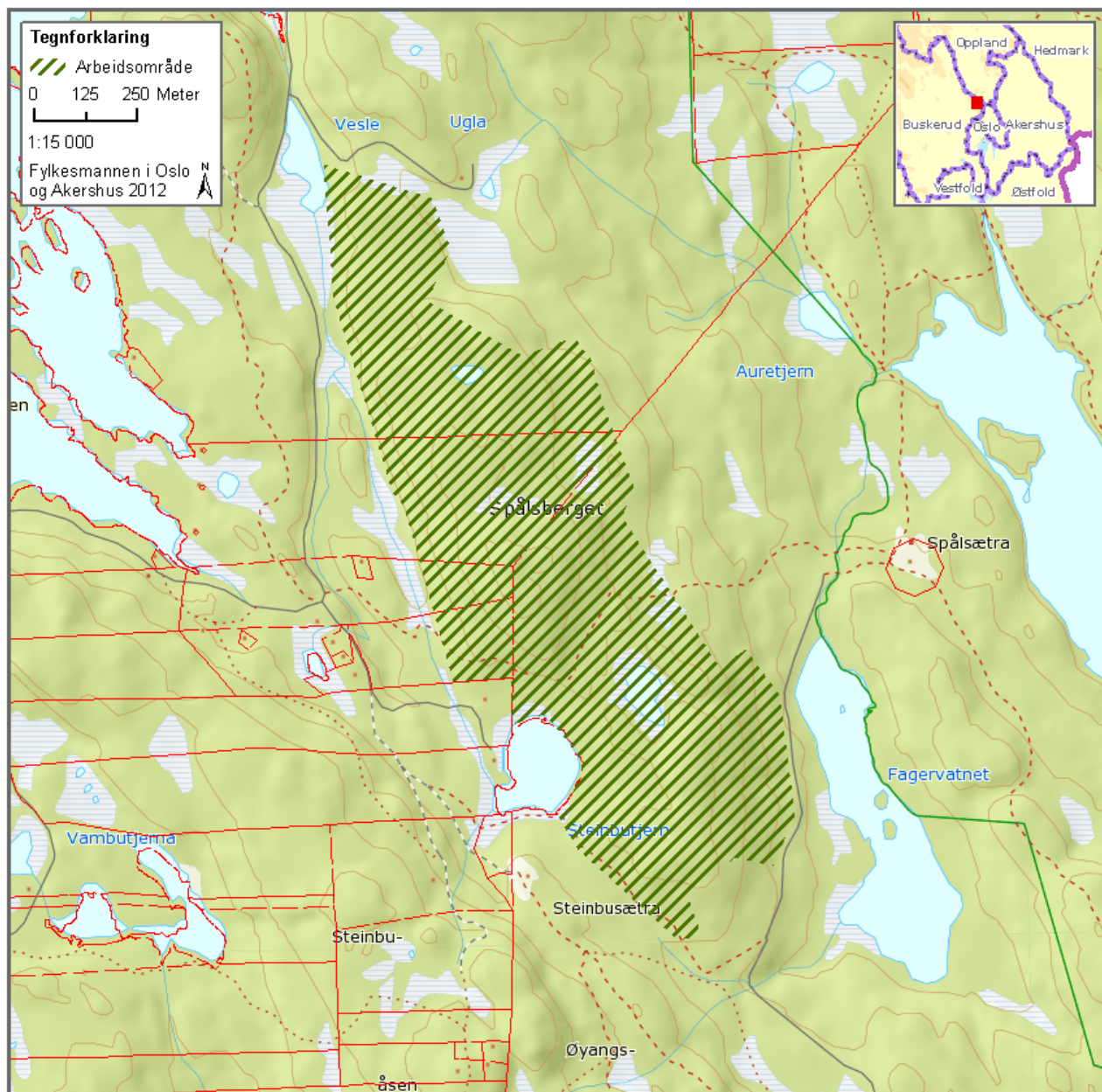
Spålen-Katnosa ligger øst i Ringerike kommune, Buskerud, helt på grensa til Lunner (Oppland) og Oslo kommuner. Området ligger om lag 6 km nordøst for Oppkuven og 9 km vest for Stryken. Området grenser i vest til Spålen-Katnosa naturreservat som utgjør 18 km². Bortsett fra områdene syd for Katnosdammen, ligger størsteparten av området over 500 moh med Sandbekkmana som høyeste punkt 618 moh. Området består for en stor del av rolige koller og høydepartier med en del mindre vann og med større myrområder. I sør, øst og delvis i vest er det brattere lier med en del bratte tverrdaler.



Området har høye naturverdier (**/***) og har fått høye friluftsverdier. Verdiene på landskapselementer er svært høye, mens skogelementverdien også ligger over snittet. Området scorer høyt på opplevelsesdimensjon. Områdene rundt Katnosa er mye brukte friluftsområder i kjernen av Nordmarka, mens områdene som er kartlagt fremstår som lite brukte. Det går blåmerka stier gjennom området, og en scooterkjørt skiløype gjennom området. Grunnet høye naturverdier kan det være aktuelt med utvidelse av Spålen – Katnosa naturreservat gjennom vern etter naturmangfoldloven hvis dette tilbys fra grunneier. Fordi kartleggingsområdet var dårlig arrondert har området blitt delt opp i to deler og avgrensningen endret.

Spålsberget • Ringerike kommune • 843 dekar kartlagt

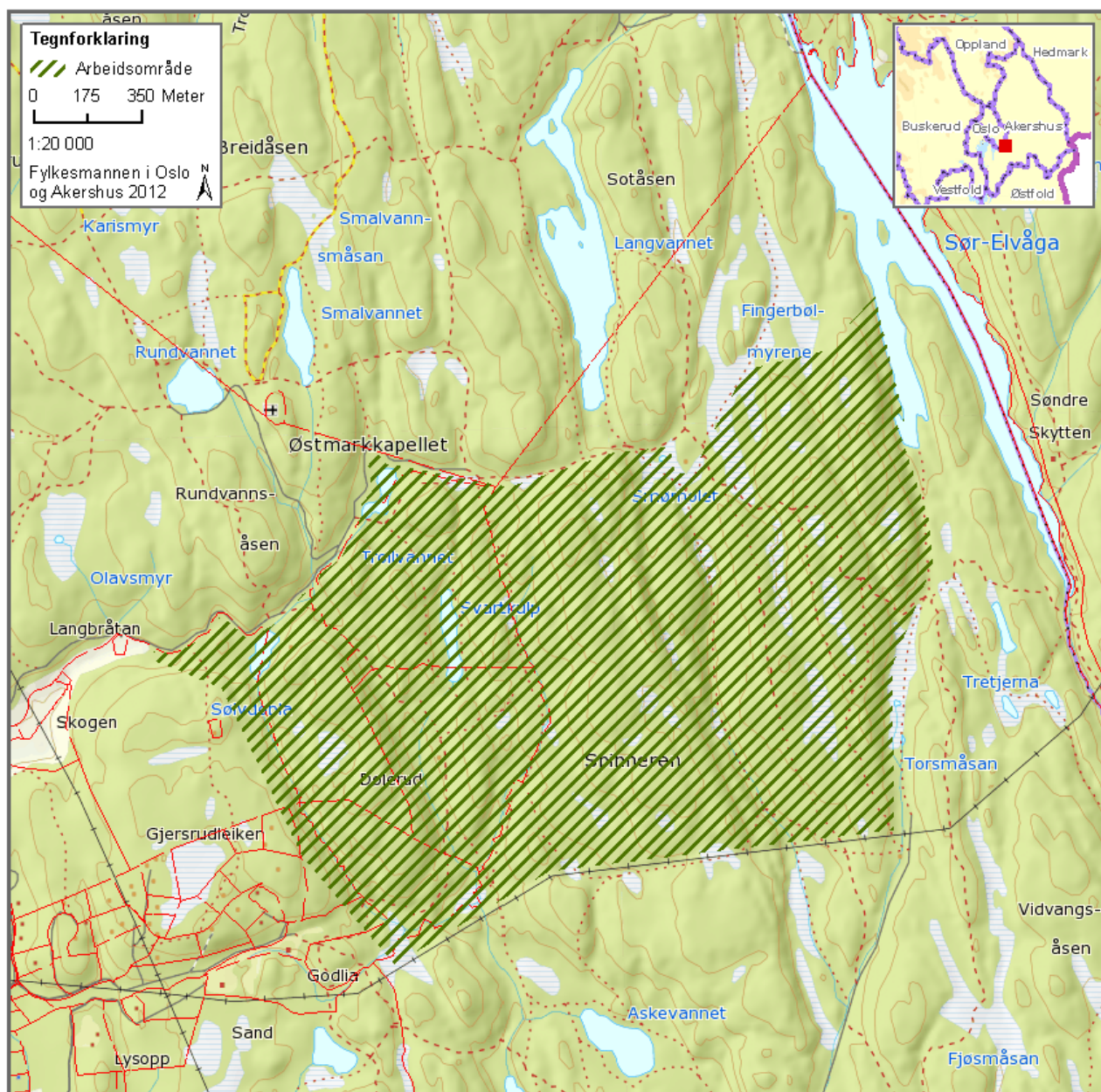
Området ligger på en ås mellom innsjøene Øyangen i vest og Spålen i øst nordøst i Ringerike kommune. De midtre deler av området ligger like inntil naturreservatet Spålen-Katnosa i øst. Området grenser til Spålsveien ved Fagervann i øst. Storparten av området ligger på et høydeparti mellom vannene Ugla i Nord og Steinbutjern i sør. Spålsberget er det høyeste punktet, 629 moh.



Området har høye naturverdier (**/***) med regional/nasjonal verdi. Friluftsverdiene er noe under snittet. Det går en tilrettelagt, blåmerket sti i gjennom området, og en tilrettelagt sti i sørvest hvor det også kjøres skiløype om vinteren. Sti til utsiktspunkt på toppen av Spålsberget. Området ansees svært bra tilgjengelig både sommer og vinter. Generelt er området svært friluftsvennlig med store opplevelsesverdier særlig knyttet til den åpne barblandingskogen på kollepartiene, alle beitefuruene som gir et majestetisk bilde av områdene samt det åpne landskapet med myr, tjern, furugadder og storvokste furuer rundt tjernet i sør. Området kan være aktuelt for frivillig vern som naturreservat etter naturmangfoldloven hvis dette tilbys fra grunneiere.

Svartdalen – Spinneren - Dølerud • Oslo kommune • 3118 dekar kartlagt

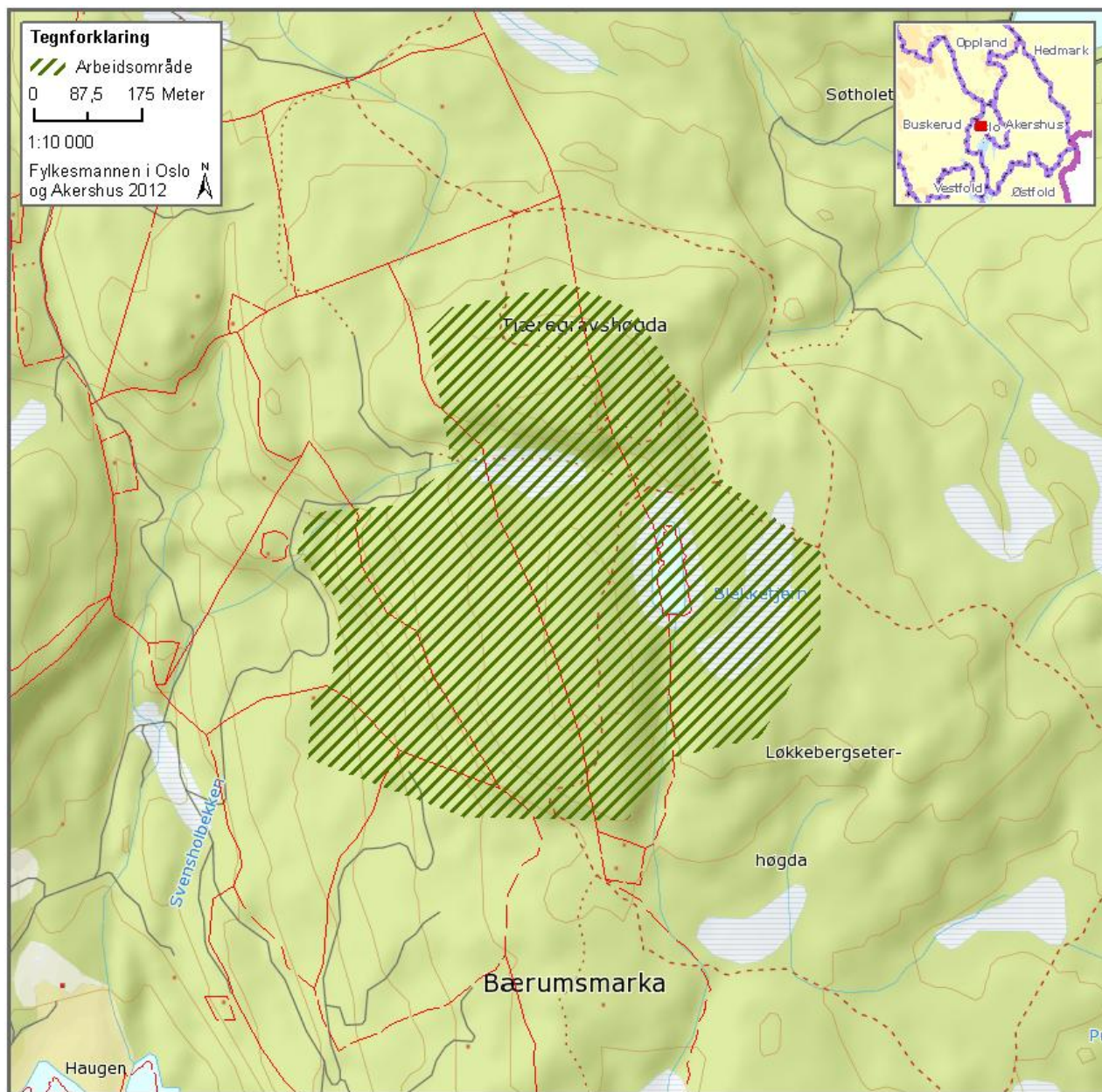
Området Svartdalen-Spinneren-Dølerud ligger i det sørøstre hjørnet av Oslo kommune og vest i Østmarka. Det består av flere langstrakte åsrygger i nord-sør retning, med til dels dype dalsøkk i mellom. Området har tre mindre tjern og enkelte myrer.



Området er gitt relativt høye friluftsverdier. Scorer noe over snittet på skogelementer og landskapselementer og høyt på opplevelsesverdi. Regional verdifull naturverdi (**). Området ligger sentralt og er veldig lett tilgjengelig fra vest. Bruken og tilretteleggingen i området er stor med mange merkede og umerkede stier og skiløyper. Sør for området ligger utfartsstedet Sandbakken. Den nedlagte husmannsplassen Dølerud ligger sentralt i område. Områdets tilgjengelighet, faktiske bruk og størrelse gjør at området er aktuelt for vern gjennom markalovens § 11.

Tjæregravshøgda • Bærum kommune • 486 dekar kartlagt

Området ligger nordøst i Lommedalen i Bærum kommune på en ås mellom Burudvann i sørvest og Triungsvanna i nordøst. Dalføret forbi Burudvann er en sidedal til Lommedalen. Området består av to høydepartier, Elgkollen og Tjæregrashøgda. Sistnevnte er på 483 moh og er Bærumsmarkas høyeste topp.



Området er gitt en middels høy verdi på både friluftsliv og naturverdier (**). Området scorer over snittet på landskapselementer, mens skogelementer og opplevelsesdimensjon ligger rundt snittet for alle områder. Området er mye brukt og tilrettelagt med stier, skiløyper, skilting med mer sommer og vinter. På Tjæregrashøgda er det også flere utsiktspunkt, og området er lett tilgjengelig fra flere utfartssteder i Bærum. Området er aktuelt for frivillig vern som naturreservat etter naturmangfoldloven hvis dette tilbys fra grunneiere.

7. Merknader til områder som faller ut av prosessen

Brunkollen - Øyervann • Bærum kommune • 539 dekar kartlagt

Det meste av det kartlagte areal er bratt og ufremkommelig. Det er ingen oppkjørte traseer gjennom området, men noen i ytterkant. Skogen er lite sjiktet og relativt tett, selv om de åpne furuområdene i vest gir en god landskapsopplevelse. De fleste rutene har score på treslagsblanding. Brunkollen-Øyervann er lett tilgjengelig fra flere utfartssteder i Bærum. Området har noe skytestøy fra skytterkollen. Området tas ut fordi opplevelseskvalitetene ansees som forholdsvis små, man melder oppstart på flere andre nærliggende områder, samt at topografi og arrondering gjør området mindre egnet til friluftsliv.

Kolleputten - Aurevann • Bærum kommune • 761 dekar kartlagt

Området scorer dårlig på friluftsverdier og har kun lokale (*) naturverdier. Innsjøen er drikkevannskilde og området har noe restriksjoner for bruk. Det ble godkjent en hogst i området rett før brev om kartlegging gikk til grunneier, og dette arealet ble avvirket. Området har derfor lavere kvaliteter for vern etter markaloven enn da det ble tatt med i kartleggingen. På bakgrunn av dette og de lave verdiene etter kartleggingsmetoden meldes det derfor ikke oppstart på området.

Skotjernfjell øst • Nannestad kommune • 1100 dekar kartlagt

I området er det flere hogstflater, skogen er ikke så gammel og området scorer svært lavt på friluftsliv i forhold til de kartlagte områdene. Det meldes derfor ikke oppstart på området. Noe (lokale) naturverdier er påvist (*/**). Grunneier vil senere kunne tilby området til frivillig vern, men da med nye grensejusteringer. Dersom området vurderes for vern etter naturmangfoldloven bør området vurderes å ha regional verdi (**) (siden det må sees i sammenheng med eksisterende reservat), samt utvides i sør der det nylig er påvist huldrestry.

Sølvbjørnshøgda • Lunner kommune • 599 dekar kartlagt

Området scorer lavt på friluftslivsverdier og det er ingen stier og svært lite tråkk og spor etter bruk i området. Området har små høydeforskjeller og ingen typiske utsiktspunkter. Det meldes derfor ikke oppstart på området, men Sølvbjørnshøgda har svært høye naturverdier (***) og er aktuelt for frivillig vern etter naturmangfoldloven, gjerne som en utvidelse av dagens reservat. Området bør da utvides noe i vest for å inkludere mer gammel skog samt sikre buffer rundt funn av storporet flammekjuke (kritisk truet sopp). Det har vært en dialog med grunneier i Sølvbjørnshøgda om frivillig vern som en utvidelse av eksisterende Skotjernfjellet naturreservat. Denne prosessen vil bli videreført av Fylkesmannen i Oppland. En slik prosess kan også bli aktuell for Skotjernfjellet Øst dersom grunneier ønsker det.

8. Kontaktpersoner

Fylkesmannen i Oslo og Akershus, miljøvernavdelingen

Rådgiver Olav Haaverstad	22003661 / 41679196	fmoaoha@fylkesmannen.no
Rådgiver Christian Hillmann	22003635 / 97183379	fmoachi@fylkesmannen.no
Seksjonssjef Maren Esmark	22003662 / 90152571	fmoamae@fylkesmannen.no
Fylkesmiljøvernsjef Anne-Marie Vikla	22003517 / 91748882	fmoamv@fylkesmannen.no

Fylkesmannen i Buskerud, miljøvernavdelingen

Rådgiver Eldfrid Engen	32266809	een@fmbu.no
------------------------	----------	--

Fylkesmannen i Oppland, miljøvernavdelingen

Seniorrådgiver Kolbjørn Hoff	61266058/97736240	kh@fmop.no
------------------------------	-------------------	--

Fylkesmannen i Oslo og Akershus
Postboks 8111 Dep, 0032 Oslo
Besøksadresse: Tordenskiolds gt 12
Telefon: 22 00 35 00, Telefaks: 22 00 36 58
E-post: postmottak@fmoa.no
www.fylkesmannen.no/OsloogAkershus